БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой
ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 67 (8288)
МАРТЫН 20
СРЕДА
1957 он

Сэн 20 мүнгэн.

Октябриин 40 жэлэй ойе үнгэргэлгэ манай ороной бүхы арадуудые Коммунистическэ партиие болон Советскэ правительствые тойруулан улам нягтаар жагсааха, хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно таряашадай эбдэршэгүй холбоо барисаае бүри бата бэхи болгохо, СССР-эй арадуудай хани барисаае, манай арадай бүхы оронуудай ажалшадтай байгуулһан интернациональна холбоо барисаае бэхижүүлхэ, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ олон миллион ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэлые ба эдэбхи хэшээлые бүри дээшэлүүлхэ гэжэ батаар найдажа байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет элишэлэн мэдүүлнэ.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай
КПСС-эй ЦК-гэй ТОГТООЛ

Хүн түрэлтэнэй түүхэдэ шэнэ үе—капитализмын наха, шэнэ, социалистическэ обществын тогтон бэхижэхэ үе нээжэ үгэһэн Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин дүшэн жэлэй ой 1957 оной октябриин долоондо гүйсэхэнь.

Агуухэ Ленин түрүүтэй, Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр Октябрьска социалистическэ революци бэелүүлэгдээ һэн. Энэ революци помещик, капиталистнуудай засагые унагаажа, манай орон дотор хүдэлмэришэн ангиин политическэ засаг, пролетариадай диктатурые, Советскэ засагые — һэн дээдэ түхэлэй демократиие, үргэн олон арадай демократиие тогтооһон байна. Арад зон түүхэдэ анха түрүүнээ өөрынгөө ороной эзэн болоо: фабриканууд, заводууд, түмэр замууд, газар, тэрэнэй үнэтэ малтамалнууд ажалшадай зөөри болоһон байгаа.

Урда тээнь бүхы революцинуудай болоходо нэгэ янзын мүлжэлтэ нүгөө янзын мүлжэлтөөр һэлгэгдэдэг, нэгэ мүлжэгшэ ангиин эзэрхэлгэ ондоо мүлжэгшэ ангиин эзэрхэлгээр һэлгэгдэдэг байгаа. Октябрьска революци хадаа хүниие хүнэй ямаршье аргаар мүлжэхэ ябадалые, бүхы янзын национальна дарлалтые болон национальна талаараа тэгшэ бэшэ эрхэтэй байха ябадалые СССР дотор усадхаһан байна. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци уламжалан, обществын экономикодо болон ангинуудай бүридэлдэ, үндэһэ яһатанай харилсаанда, арадуудай политическэ болон культурна ажабайдалда гүнзэгы ехэ эрид хубилалта болоо.

Октябрьска социалистическэ революци хадаа экономическа болон национальна талаараа угаа ехэ хоцорулда орохо, хобдог хомхой империалистнуудаар таһара удара татуулан, богоолшолуулха ябадалһаа манай орониие абараа. Энэ революци хадаа эб найрамдал соносхон, империалистическэ шуһата хядалсаанһаа гаталан гараха зам бүхы арадуудта заажа, «хэдэн олон миллион хүнэй ами наһантай холбоотой шэхэхээр шухала асуудалнууд» гэжэ В. И. Ленинэй нэрлэһэн асуудалые шиидхээ. Энэ арадай агуухэ революци дайнда эсэргүүсэн, арадуудай хоорондын эб найрамдалай түлөө хүдэлмэришэд болон таряашадай шэн зоригтойгоор, эгээн лэ үнэн сэхээр хэһэн тэмсэлэй үльгэр жэшээ боложо үгэнэ.

Марксизм-ленинизмын бүгэдые илагша туг доро Агуухэ Октябрьска социалистическэ революци хэгдэһэн байна. Энэ революци буржуазна үзэлдэ, хүдэлмэришэнэй хүдэлөөн доторхи оппортунизмын ба реформизмын үзэлдэ, социал-шовинизмда болон хархис национализмда тон шанга сохилто үгөө; энэ революци пролетарска интернационализмын агуухэ гол ёһонуудые хэрэг дээрэ бэелүүлээ, бүхы оронуудай ажалшадта революционно үзэл бодол түрүүлдэг байгаа, дэлхэйн хүдэлмэришэнэй болон национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөе шэнэ шатада гаргаа.

Октябрьска социалистическэ революци советскэ ороной үйлэдбэриин хүсэнүүдые хүгжөөхэ үргэн ехэ арга боломжо нээжэ үгөө. Энэ революци ушар ёһо хэдэн түүхэтэ зохёон байгуулхы ажал хэхыень арад зониие зоригжуулаа. Арад зон хуушанай, хосорон ялалажа байһан байгуулалтын хүсэнүүдтэ эсэргүүсэн, шэнэ, түрүү общество байгуулхын тулада тэмсэлдээ, гайхамшагта баатаршалга гаргаһан байна.

Октябрьска социалистическэ революци эхэнэрнүүдые богоолшолгоһоо гаргажа, политическэ болон нийтын ажабайдалда хабаадаха хүсэд тэгшэ эрхэ тэдэндэ хангаа, олониитын ажал хэрэгтэ, залуу үетэниие хүмүүжүүлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаха үргэн ехэ арга боломжо тэдэнэй үмэнэ нээжэ үгөө, эхэнэрнүүдэй нэрэ хүндые дээрэ үргөө. Октябрьска революци советскэ орон дотор һуудаг бүхы национальностьнуудай залуушуулда эрдэмдэ һураха, үйлэдбэриин мэргэжэл олохо, зохёон байгуулхы ажал хэхэ, советскэ арадай зол жаргалай ба алдар солын аша туһада, коммунизмын аша туһада эрэлхэг габьяа гаргаха үргэн зам нээжэ үгөө.

Дайнай үедэ һандарал хохидолдо ороһон, тиигээд харша капиталистическэ гүрэнүүдээр бүхы талаһаа хүреэлэгдэһэн, гээгдэнги, аграрна орондо социализм байгуулха гээшэ бэлэхэн хэрэг бэшэ байһан юм. Социализм байгуулха замда олон һаад бэрхэшээл тохёолдодог байгаа. Зүгөөр ленинскэ Коммунистическэ партяар зоригжуулагдадаг ба хүтэлбэрилэгдэдэг манай ороной баатарлиг хүдэлмэришэн анги, ажалша таряашад, түрүү интеллигенци тэдэ һаад бэрхэшээлнүүдһээ айгаагүй, мүлжэгшэ ангинуудтай, меньшевигүүд, эсернүүд, троцкистнууд, бухаринецүүд, буржуазна националистнууд болон социализмын бусад дайсадтай шэрүүн шанга тэмсэл хэжэ, тэдэ бэрхэшээлнүүдые дабажа шадаһан байна.

Советскэ арад түүхэтэ богонихон үе соо ороноо социалистическээр индустриализацилаа, засагаа партяа абаһанай һүүлээр бэелүүлэгдэдэг, пролетарска революциин тон бэрхэтэй зорилгые—хүдөө ажахые коллективизацилгые шиидхээ, культурна революци бэелүүлээ, мүлжэгшэ ангинуудые усадхаа, дэлхэй дээрэхи түрүүшын социалистическэ общество байгуулаа. Эдэ бүхы илалтанууд Совет засагай тогтооһонһоо хойшонхи 40 жэлэй турша соо туйлагдаа, тэрэнэй 18 жэлһээ бага бэшэ сагынь гражданска ба дэлхэйн хоёрдохи дайнда, хожомынь арадай ажахые һэргээн бодхоолгодо зорюулагдаһан байна.

Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашизмые диилэжэ, советскэ арадай туйлаһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта Советскэ Союзай арадуудые, мүн бүхы хүн түрэлтэниие фашистска богоолшолгодо орохо аюулһаа абараа. Совет арад, социализмын политическэ ба экономическа системэ энэ дайнай үедэ бүхы шалгалтые нэрэтэй солотойгоор дабажа гараа, Совет гүрэн улам бата бэхи ба бүри хүсэн түгэлдэр болоо. Эдэ бүгэдэ социалистическэ байгуулалтын барагдашагүй бата бэхи хүсэтэй байһыень гэршэлэн харуулна.

Коммунистическэ партиин хүтэлбэреэр Советскэ Союз дэлхэйн хүсэн түгэс индустриальна гүрэн, түрүү техникэтэй, наукатай орон болоо. 1957 он хүрэтэр СССР-эй промышленность революциин урда тээхи үеынхитэй сасуулбал, 30 үлүүтэй дахин, тиихэдэ социалистическэ бүхы экономикые хүгжөөхэ үндэһэ һуури бологшо хүндэ индустри—50 үлүүтэй дахин ургаа. Социалистическэ ажахын үндэһэ һуури бологшо хүсэн түгэлдэр социалистическэ индустриие байгуулхадаа, баатарлиг хүдэлмэришэн анги, арадай интеллигенци, бүхы советскэ арад үзэгдөөгүй ехэ шэн габьяа гаргаа.

Октябрьска социалистическэ революци, хүдөө ажахые коллективизацилга хадаа хүдөө ажахын үйлэдбэриин үндэһэ һууриda, таряашадай ажабайдалда гүнзэгы ехэ хубилалта хээ. Хүдөө ажахын үйлэдбэриие эрид ехээр хүгжөөн дэбжээхэ талаар һүүлэй жэлнүүдтэ партиин хараалһан хэмжээнүүдые амжалтатайгаар бэелүүлгэ колхозно байгуулалтын асари ехэ хүсэтэй байһые, томо, хамтарһан социалистическэ хүдөө ажахын булюу һайн байһые дахин дахин гэршэлэн харуулаа. Хүдөө ажахые түрүү техникээр хангаад, колхозуудай болон совхозуудай үйлэдбэридэ наукын туйлалтануудые, түрүү дүй дүршэлые үргэнөөр нэбтэрүүлээд, олон миллион гектар шэнэ ба боро газар элдүүрилээд байхадаа, орооһо таряа нилээд ехээр ургуулан абаха, мал ажалаа урагшань дабшуулха аргатай болообди.

Эдэ бүхы экономическа амжалтанууд, урдань гээгдэнги, бүдүүлиг бааза техникэтэй байһанаа эрхим зэргын машинна индустритай, асари ехэ гидроэлектростанцинуудтай, автоматикатай, телемеханикатай болоно, атомай хүсэ хэрэглэжэ, манай ороной угаа ехэ алхам хэһэн ябадал социалистическэ системын ажахын бүхэдэлхэйн-түүхэтэ булюу һайн байлгые үнэмшэстэйгээр харуулна.

Октябрьска социалистическэ революци СССР-тэ һуудаг бүхы үндэһэ яһатанай политическэ ба экономическа талаараа хүгжэхын тулада, тэдэнэй гүрэн түрэтэй болохын ба түхэл маягаараа национальна, удхаараа социалистическэ культурынь һалбаран бадархын тулада үргэн ехэ арга боломжо нээжэ үгөө. Урдань таһаранги, бэе бэедээ дурагүйтэлсэдэг арадууд угаа ехэ хани барисаатай, нэгэдэлтэй боложо, харилсан туһалалсана. Бүхы арадууд болон нацануудай тэгшэ эрхэтэй, хани барисаатай, ахадүүгэй холбоотой байха политика—ленинскэ национальна политика илан мандаа.

Социализмын түлөө тэмсэлэй үедэ советскэ хүнүүд—хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенци оюун бодолойнгоо талаар ургаа, тэдэнэр ушар ёһо бүри ехээр мэдэдэг болоо, түүхые зохёогшо, шэнэ социалистическэ ажабайдал байгуулагша, баатар арад зоной зохёон байгуулхы түгэлдэр хүсэн бүрин һалбаржа гараа.

Түүхэдэ анха түрүүнээ, СССР дотор хүдэлмэригүйшүүл үгы болоо, үгытэй ядуу байдал усадхагдаа. Ажалай бүтээсын дээшэлхэ, промышленна болон хүдөө ажахын үйлэдбэриин хүгжэн дэбжэхэ тудам национальна доход ехэ болоно, хото болон хүдөөгэй ажалшадай байдал улам һайжарна. Революциин урда тээ хүн зонойнь 76 процентын (9 наһатайһаа эхилээд, дээшээ) үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан орондо, мүнөө хаа хаанагүй бүгэдэниитын долоон жэлэй һуралсал бэелүүлэгдээд, бүгэдэниитын арбан жэлэй һуралсалда дамжан орожо байна. Бүхы союзна республиканууд та арадай интеллигенци олоор урган гаража, советскэ наука, техникэ болон культурые найдамтайгаар урагшань дабшуулна.

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин илалта, Совет орон дотор социалистическэ байгуулалтын тогтон бэхижэһэн ушар, түүхэтэ хүгжэлтэдэ шиидхэхы нүлөө үзүүлээ. Европодо болон Азида пролетарска ба национально-сүлөөрэлгын хүсэтэ хүдэлөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Дэлхэйн хоёрдохи дайнда фашистска хүсэнүүдые бута сохилгодо Советскэ Союз шиидхэхы габьяатай байгаа. Эдэ хүсэнүүдые бута сохилгоһоо уламжалан, революционно пролетарска, национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөн бүри үргэнөөр дэлгэрээ. Колониальна дарлалта доро хэдэн зуун жэлдэ байһан Азиин, Африкын оронуудтахи хэдэн зуун миллион хүн политическэ ажабайдалда эдэбхитэйгээр оролсодог болоо. Национально-сүлөөрэлгын хүдэлөөнэй илалта түгэлдэрөөр болоһоной ашаар Зүүн зүгэй тон томо гүрэнүүд бэеэ даанхай байдалтай боложо, мүнөө уласхоорондын харилсаануудта, эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Хитадта, Европын болон Азиин хэдэн гүрэнүүдтэ социалистическэ революцинуудай илаһан ушар Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин илаһанһаа хойшо дэлхэйн түүхэдэ болоһон эгээн лэ ехэ событи болоно. Арадуудай баатарлиг тэмсэлэй ашаар эдэ революцинууд бэелүүлэгдээ, тиихэтэй хамта дэлхэйн капиталистическэ системын үмхирэн унаһаар лэ байһые, социализм тээшэ бүхы хүн түрэлтэнэй тогтон торонгүй дабшан ябажа байһые гэршэлэн харуулна. Октябрьска революциин болоһон сагһаа хойшо дэлхэйн капитализмын системын кризис эхилээд, мүнөө улам хурсадажа ба гүнзэгыржэ байна. Капиталистическэ системэһээ мултаран гараһан оронууд Советскэ Союзтай хамта нэгэдэмэл социалистическэ лагерь бии болгоо, энэ лагерь экономическа, политическэ ба үзэл сурталайнгаа талаар улам улам бүри хүсэтэй болоно, энэнь дэлхэйн бүхы хүгжэлтэдэ һайнаар нүлөөлнэ.

Ахадүүгэй холбоо барисаагаар Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзые, Хитадай Арадай Республикые, Албаниин Арадай Республикые, Болгариин Арадай Республикые, Венгерскэ Арадай Республикые, Вьетнамай Демократическа Республикые, Германска Демократическа Республикые, Корейскэ Арадай-Демократическа Республикые, Монгол Арадай Республикые, Польско Арадай Республикые, Румынска Арадай Республикые, Чехословакиин Республикые нэгэдүүлдэг социалистическэ оронуудай агуухэ хани барисаан эб найрамдалай болон арадуудай аюулгүй байдалай бата бэхи хэрэм болонхой.

Социалистическэ оронуудай агуухэ хани нэгэдэлэй ниитын ажабайдалай бүхы һалбаринуудта ехэ амжалтануудай туйлагдахада империалистнууд хоро шaраа бусалан галзуурна. Дүшэн жэлэй турша соо олониитын шэнэ байгуулалтын оршожо байхада уласхоорондын хархис этэгээдүүд тагнуул ба һүйдхэл хэжэ, революцида харша үгэсэлгэнүүдые болон сэрэгэй гутамшаг добтолгонуудые сэхэ хэжэ, социалистическэ оронуудай илалта түгэлдэрөөр хүгжэлгэдэ һаад ушаруулха гэжэ оролдодог байгаа. Гэхэ зуура, эдэ бүхы һэдэлгэнүүдынь буруу һүрэдэг байгаа, ушарынь хадаа шэнэ социалистическэ байгуулалтын тогтон бэхижэжэ байһан бүхэдэлхэйн-түүхэтэ хүгжэлтые ямаршье мэхэ гохоор зогсоохо аргагүй байна бшуу. Энээн тухай юун эли тодоор гэршэлнэб гэхэдэ, Венгридэхи арадай-демократическа байгуулалтые унагааха гэһэн уласхоорондын империалистическэ хархис этэгээдүүдэй һаяын һэдэлгэ хүсэд буруу һүрэһэн байна. Уласхоорондын оршон байдалые хурсадуулха зорилгоор империалистическэ эзэрхэг түримхэйшүүлэй бусад аяг аашануудшье энээниие мүн лэ харуулна.

Байн бүхы оронууд социализмда хэзээшье зайлашагүй орохо юм гэжэ В. И. Ленин заадаг һэн. Элдэб оронуудай национальна онсо өөрэ илгаануудые хараадаа абаха шухала гэжэ онсолон хэлэхэ зуураа, СССР-тэхи социалистическэ революциин хүгжэлтын гол хуули ёһон ба шэнжэ шанар нютагай, национальна онсо удхашанартай бэшэ, харин уласхоорондын удхашанартай юм гэжэ Ленин тэмдэглэһэн байгаа. Пролетариадай диктатура, тайлбарилан хэлэбэл, Коммунистическэ партяар хүтэлбэрилэгдэдэг хүдэлмэришэн ангиин политическэ засаг; олонхи таряашадтай болон бусад бүхы ажалшадтай хүдэлмэришэн ангиин холбоо барисаа байгуулха; национальна дарлалта усадхажа, арадуудай хоорондо тэгшэ эрхэ тогтоохо ба ахадүүгэй хани барисаа байгуулха; капиталистическэ үмсын зөөриие усадхажа, үйлэдбэриин гол зэбсэг хэрэгсэлнүүдые социалистическэ, ниитын зөөри болгохо, социализм ба коммунизмые байгуулха, ажалшадай байдал һайжаруулха зорилгоор индустриие, бүхы экономикые түсэбэй ёһоор хүгжөөхэ; хүдөө ажахые дадхуулан, социалистическэ ёһоор шэнэдхэн байгуулха; социалистическэ гүрэниие бэхижүүлхэ ба социализмын туйлалтануудые гадаадын болон дотоодын ангиин дайсануудһаа хамгаалха; тус тус ороной хүдэлмэришэн ангиин бусад оронуудай хүдэлмэришэн ангитай һаналаа нэгэдхэхэ (пролетарска интернационализм) гээшэ социалистическэ революциин хүгжэлтын иимэ юрэнхы шэнжэ шанарынь ба хуули ёһониинь болоно.

Россин түүхэтэ эрхэ байдалда болоһон дээрэһээ Октябрьска революци хэршье онсо өөрэ шэнжэтэй байгаашье һаа, энэ революци бүхы оронуудай пролетаринарай социализмда орожо ба орохо байһан юрэнхы зам сэхээр табижа үгөө.

Дүшэн жэлэй туршада Советскэ Союз хадаа социальна ондо ондоо системэтэй гүрэнүүдтэй энхэ тайбанаар зэргэ оршон байха ленинскэ гол ёһые хүтэлбэри болгон, эб найрамдалай политикые, хани барисаанай, мүн бүхы оронуудтай алишье таладаа ашагтай туһатайгаар экономическа болон культурна холбоо хүгжөөхэ политика шууд сэхээр бэелүүлдэг байгаа. Бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал аршалан хамгаалхын тулада хамаг хүсэлэл оролдолгоёо гаргаха зуураа, советскэ арад хадаа шэнэ дай һужэрөөхые эзэрхэг түримхэй хүсэнүүдэй эрмэлзэдэг байһые хараадаа абангүй байжа шадахагүй болоно. Тиимэһээ оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха шадабариие бэхижүүлхэ тухай, Октябрьска социалистическэ революциин агуухэ туйлалтануудые батаар хамгаалха тухай хододоо оролдохо шухала байна.

Совет арад түүхэтэ алдарта хэрэгүүдые эрхилнэ. Коммунизмын материально-техническэ база байгуулха асари ехэ зорилго, үйлэдбэрилһэн продукциингаа хүн бүридэ хүртэсын талаар капитализмын эгээн хүгжэнги оронуудые түүхэтэ богонихон үе соо хүсэхэ ба ахин гараха зорилго социалистическэ обществын ажалшадай үмэнэ мүнөө табигдана. Дээдэ техникэдэ болон ажалые эрхимээр эмхидхэлгэдэ үндэһэлэн үйлэдбэриие таһалгаряагүйгөөр нарижуулан, советскэ арад ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө, юумэ элбэг дэлбэг болгохын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэнэ. Гүрэниие хүтэлбэрилгэдэ, ажахын болон культурна байгуулалтые хүтэлбэрилгэдэ арад зониие бүри үргэн олоноор, үдэр бүри эдэбхитэйгээр хабаадуулан, наука болон культурые хүгжөөн, советскэ хүнүүдэй социалистическэ ушар ёһо мэдэлгые улам дээшэлүүлэн, социалистическэ обществомнай Коммунистическэ партиин хараалһан замаар—коммунизм тээшэ найдамтайгаар дабшажа ябана.

КПСС-эй Центральна Комитет иигэжэ тогтооно:

1. Уласхоорондын удхашанартай бүгэдэарадай һайндэр бологшо Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин дүшэн жэлэй ойдо бэлэдхэлые КПСС-эй XX съездын түүхэтэ шиидхэбэриие амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ олон миллион арад зоной зохёон байгуулхы эдэбхи хэшээлые элсүүлэн зорюулха уряатайгаар ябуулха.

2. Социалистическэ экономикые саашадань хүгжөөн дэбжээхэ, зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэлэй арадай ажахын түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэриие нилээд ехэ болгохо, арадай ажахын бүхы һалбаринуудта шэнэ техникэ бүри үргэнөөр хэрэглэхэ ба социалистическэ үйлэдбэриин резервнүүд болон арга боломжонуудые бүри хүсэдөөр ашаглаха, гэр байра бариха түсэбүүдые болзорһоонь урид дүүргэхэ, советскэ наукые болон СССР-эй арадуудай олонациональна социалистическэ культурые бадаруулха зорилгоор Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн хүндэлэлдэ бүгэдэарадай социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ ба дэлгэрүүлхэ талаар промышленностиин, транспортын хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүдэй, колхознигуудай, МТС, совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй үүсхэлые дэмжэхэ.

3. Октябриин ойн һайндэртэ бэлэдхэлэй үедэ хэблэлдэ ба аман үгөөр тайлбарилгын хүдэлмэри хэхэдээ, Октябрьска социалистическэ революцида бэлэдхэхэ ба тэрэниие бэелүүлхэ үедэ болоһон шухала политическэ событинуудые харуулха; Коммунистическэ партиин, тэрэнэй вождь—В. И. Ленинэй агуухэ эмхидхэхы ба шэнэдхэн байгуулхы үүргэ дүүргэдэг байһыень үргэнөөр тайлбарилан харуулха шухала. Партийна организацинууд олониитын дунда идейно-политическэ бүхы хүдэлмэри һайжаруулха зуураа, Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин бүхэдэлхэйн-түүхэтэ удхашанарые, социализмын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай түлөө тэмсэлдэ СССР-эй арадай демократиин оронуудай амжаһан туйлалтануудые, социалистическэ революци болон пролетариадай диктатура тухай марксистско-ленинскэ һургаалай удхашанарые, социализм болон коммунизм байгуулгада Коммунистическэ партиин, социалистическэ гүрэнэй дүүргэдэг үүргые, пролетарска интернационализмын, коммунистическэ болон хүдэлмэришэнэй уласхоорондын хүдэлөөнэй бата нэгэдэлэй удхашанарые тайлбарилха ябадал эмхидхэхэ ёһотой.

4. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо бэлэдхэхэ ба тэрэниие үнгэргэхэ Комиссинуудые ажалшадай болон ниитын организацинуудай түлөөлэгшэдһөө предприятинуудта, колхозууд, совхозуудта, эмхи зургаанууд болон дээдэ һургуулинуудта, районуудта, городуудта болон областьнуудта байгуулха.

5. Октябриин 25-һаа ноябриин 5 хүрэтэр предприятинуудта, колхозуудта, эмхи зургаануудта, һуралсалай газарнуудта, сэрэгэй частьнуудта партийна, профсоюзна, комсомольско болон ниитын бусад организацинуудтай хамта, Октябрьска революцида болон гражданска дайнда хабаадагшадые урилсан, ажалшадай баярай суглаануудые үнгэргэхыень һанамжалан дурадхаха.

6. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революцида зорюулагдаһан зохёолнуудые: В. И. Ленинэй зохёолнуудые, партийна документнүүдэй суглуулбаринуудые, Октябрьска зэбсэгтэ восстанида хабаадагшадай дурдалгануудые, Октябрьска социалистическэ революци тухай, Советскэ социалистическэ гүрэн тухай, социалистическэ революцида болон коммунизм байгуулгада Коммунистическэ партиин бэелүүлдэг эмхидхэхы ажал-ябуулга тухай, ленинскэ национальна политика тухай, хүдэлмэришэн анги ба таряашадай холбоо барисаан тухай, социалистическэ индустриализациин болон колхозно байгуулалтын илаһан тухай, советскэ наука болон культурын хүгжэлтэ тухай ба бусад олондо зорюулан ойлгосотойгоор бэшэгдэһэн брошюрануудые олоор хэблэн гаргаха ябадал хаһа саг соонь хангахыень КПСС-эй ЦК-тэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институтда, Гүрэнэй политическэ хэблэлдэ ба СССР-эй Наукануудай академиин хэблэлдэ дурадхаха.

«Советскэ засагай дүшэн жэл соо амжаһан туйлалтанууд тоо баримтаар» гэһэн суглуулбари хэблэн гаргахыень СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи Центральна Статистическэ управленидэ даалгаха.

Октябрьска революцида, гражданска ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнуудта, коммунизмын илалтын түлөө советскэ арадай тэмсэлдэ зорюулагдаһан советскэ уранһайханай литературын эрхим зохёолнуудые хэблэн гаргаха ябадал хангахыень литературно-уранһайханай хэблэлнүүдтэ даалгаха.

7. «Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин дүшэн жэлэй ой тухай» тезисүүдые бэлэдхэжэ, толилхыень КПСС-эй ЦК-гэй пропаганда ба агитациин таһагта болон КПСС-эй ЦК-тэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институтда даалгаха.

8. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан теоретическэ ба пропагандистска статьянуудые, тэрэшэлэн Октябрьска восстанида хабаадагшадай дурдалгануудые, түүхэтэ очеркнууд болон рассказуудые толилхыень газетэнүүдэй болон ниитэ-политическэ журналнуудай редакцинуудта дурадхаха.

9. Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан научна сессинүүдые СССР-эй Наукануудай академидэ, союзна республикануудай Наукануудай академинүүдтэ, КПСС-эй ЦК-гэй дэргэдэхи марксизм-ленинизмын институтда ба Ниитын наукануудай академидэ үнгэргэхыень һанамжалан дурадхаха.

10. СССР-эй Культурын министерстводэ иигэжэ дурадхаха:

(Түгэсхэлынь 2-дохи нюурта)

Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай

КПСС-эй ЦК-гэй ТОГТООЛ

(Түгэсхэл)

а) түүхэтэ, революционно темэнүүдтэ зорюулагдаһан кинофильмнүүдые, СССР-тэхи социалистическэ байгуулалтын амжалтанууд тухай документальна фильм-очеркнүүдые бэлэдхэжэ экрануудта харуулхын тулада гаргаха;

б) драматическа ба хүгжэмтэ театрнуудай, ансамбльнууд болон хоорнуудай Бүхэсоюзна фестиваль үнгэргэжэ, творческо коллективүүдэй эрхим туйлалтануудай харалга Москвада, мүн союзна республикануудай столицануудта үнгэргэхэ;

в) Ленин тухай, Коммунистическэ партии тухай, СССР-тэхи социалистическэ байгуулалта тухай плакатуудые, альбомуудые, эрхим зурагуудай буулгабаринуудые, тэрэшэлэн «Советскэ засагай дүшэн жэл» гэһэн фотовыставкэ олон тиражтайгаар хэблэн гаргаха.

г). Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойдо зорюулагдаһан дамжуулгануудые радиогоор, телевиденеэр ходоодо эмхидхэжэ байха.

•••

Октябриин 40 жэлэй ойе үнгэргэлгэ манай оронойбүхы арадуудые Коммунистическэ партие болон Советскэ правительстве тойруулан улам нягтаар жагсааха, хүдэлмэришэн ангиин ба колхозно тариашадай эбдэршэгүй холбоо барисаае бүри бата бэхи болгохо, СССР-эй арадуудай хани барисаае, манай арадай бүхы оронуудай ажалшадтай байгуулһан интернациональна холбоо барисаае бэхижүүлхэ, коммунизмын түлөө тэмсэлдэ олон миллион ажалшадай зохёон байгуулхы үүсхэлые ба эдэбхи зэшээлые бүри дээшэлүүлхэ гэжэ батаар найдажа байһанаа КПСС-эй Центральна Комитет элиишэлэн мэдүүлнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин Центральна Комитет

1957 оной мартын 16.

Агуухэ Октябриин 40 ойн хүндэлэлдэ

1957 он— мартагдашагүй жэл

Зургаадахи табанжэлэй хоёрдохи жэл—1957 он советскэ хүнүүдэй түүхэдэхи онсо удхашанартай жэл болохонь. Юундэб гэхэдэ, манай оронойажалшадһаа гадна, мүн бүхы дэлхэйн ажалша хүнүүд капитализмын гэнэжэ мулта татаһан, дарлагдагша ангида эрхэ сүлөө олгоһон Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе тэмдэглэхэнь. Энэ һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолые манай заводой хүдэлмэришэд ехэтэ һайшаан угтаба. Тиигэншьегүй яахаб. Октябрьска революциин ашаар лэ иимэ завод Бурят-Монголдомнай байгуулагдаһан юм.

Социалистическэ промышленностимнай жэл ерэхэ бүри улам хүгжэнэ. Манай заводто саашадаа тепловоз, электровозууд бүтээгдэхэ болохо. Мүнөө республика дотор хэдэ хэдэн шэнэ предприятинууд баригдажа байна. Эдэ бүгэдэ —Октябрьска революциин дүлэн соогуур түрэһэн Совет засагай ашаүрэ мүн.

Минии ажалладаг паровозо-механическа цехын хүдэлмэрилэгшэдэй дунда Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөн дэлгэрэжэ үнинэй. Нормоёо үлүүлэн дүүргэгшэдэй тоо улам олошорно. Би мүнөө хоёр мэргэжэлтэй болонхойб. Саашадаа заводой үйлэдбэриин хубилгадаха байһан дэрэһээнь, гурбадахи мэргэжэл олохо гэжэ шиидэнхэйб. Фрезеровщигой мэргэжэл шудалха зуураа, нормоёо ходо үлүүлэн дүүргэнэб.

Д. Дармаев, ПВЗ-гэй түмэр харуулдагша.

Ажалай амжалтада зоригжуулна...

Хабарай урин дулаан саг боложо, гол мүрэнэй урдахань ойртобо. Үдэ голоор модо урадхуулха бэлэдхэлэй хүдэлмэри эршэмтэйгээр ябуулагдажа байна.

—«Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40-дэхи ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тоггоол үнгэрэгшэ амаралтын үдэр радиогоор дамжуулагдахадань, бидэнэр, модо урадхуулагшад ажалай бүри ехэ амжалта туйлахаар зориглообди,—гэжэ модо урадхуулдаг Үдын конторын бригадир нүхэр Золотарев хөөрэнэ.—Энэ жэлдэ урдынхиһаа бүри ехэ модо урадхуулха байнабди. Тиимэһээ манай бригада модо урадхуулгын эхилтэр өөһэдынгөө участогта 8 хаалта модоор бариха уялга абаа һэн. Мүнөө бригадымнай гэшүүд ажалай вахтада жагсаад, абаһан уялгаяа болзорһоонь урид дүүргэжэ байна. Модо урадхуулгын сезониие түгэс бэлэдхэлтэйгээр угтажа, түрэл партиингаа ЦК-гэй энэ тогтоолые амжалтатайгаар дүүргэхэбди.

Конторын хүдэлмэришэдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүүлжэ ябаһан нүхэр Золотарёвой бригада февраль һарын дүнгөөр Хүндэлэлэй доскада бэшэгдэнхэй.

М. Болонев.

Мүрысөөнэй эршые һулаауулнагүй

Һаяхан боложо үнгэрөөшэ һунгалтын хүндэлэлдэ Улан-Удын мяха-консервын комбинадай гэдэһэдотор арилгадаг цехын хүдэлмэришэдэй дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ һэн. Мүнөө тэндэ мүрысөөнэй эршэ улам шангадажа байна. Цехын бригаданууд продукци үйлэдбэрилхэ нэгэдэхи кварталайнгаа түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө шангаар тэмсэнэ.

Улан-Удын городской Соведэй депутат болоҗо һунгагдаһан нүхэр Залицкаягай бригада хоёр һарынгаа түсэбые болзорһоонь аяар хахад һара урид үлүүлэн дүүргэө. Тэрэнэй бригадынхид апрель һарын түсэбөөр хүдэлмэрилжэ эхилэнхэй. Бригадын гэшүүд Маклакова, Вершинина, Каминская халаан бүри гөө нормые 150—160 процент хүртэр дүүргэнэ.

Гэхэ зуура, тус цехынхид бүри дээрэн ажалайнгаа бүтээсые эрид дээшэлүүлхын түлөө эрид тэмсэнэ. Түрүү хүдэлмэришэд өөһэдынгөө шадабари мэргэжэл залуушуулые һургана. Үндэр бүтээсэтэ ажалаараа олондо мэдээжэ болоһон нүхэр О. Федорова механическа аргаар гэдэһэ арилгаха дэлмэриндэ 4 хүниие һургажа байна. Тэдэнэр нүхэр Федороватай түрүү аргые хэрэглэдэг болоһонһоо хойшо, түрүүшын недели соо ажалай бүтээсые аяар 8 процентээр дээшэлүүлээ.

Л. Шестаков.

Улан-Удын «Кооператор-комсомолец» артелиин гэшүүд Агуухэ Октябриин 40 жэлэй ойе ажалай амжалтаар угтахын түлөө тэмсэнэ. Мүнөө эдэнэр январь, февраль һарнуудай даалгабариие 107 процент дүүргэө. Энэ артелиин түрүү хүдэлмэришэдэй нэгэн—нүхэр Лобанчук халаан бүри хоёр нормо дүүргэдэг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Людмила Ивановна Лобанчук.

А. Мантаевай фото.

Совет засагай дүшэн жэлэй ойн хүндэлэлдэ

Улан-Удын «Победа» гэжэ олзоборилгын артелиин оёдолой № 3 цехтэ хүн зон олон. Тэдэнэй зарим нэгэниинь энде хубсаһа оюулхаяа, нүгөөдүүлынь — өөгдожо байһан хубсаһаяа үмдэжэ үзэхэ, дүүргэгдэһэнь абаашахаяа ерэһэн хэбэртэй. Тэбхэр ехэ столой саанаюумэ эсхэжэ байһан эхэнэртэ хүнүүд элдэб асуудалаар хандана. Тэдэ тэрэ эхэнэр асуудалнуудта урин налагайгаар харюусаха зуураа, захиһан хубсаһаяа ямар түхэлтэйгөөр оюулхыень зүбшэлэнэ.

Энэ хадаа эрэшүүлэй гадар хубсаһа эсхэдэг нүхэр Упханова болоно. Иигэжэ ажалшадта анхаралтайгаар хандадаг, хэһэн захилыень һайнаар бүтээдэг дээрэһээ олондо хүндэтэй, бултанда мэдээжэ болонхой.

Цехын гомдол, дурадхалай дэбтэр соо харахада, ажалшадай захилые оролдосотойгоор, һайнаар дүүргэдэг Александра Константиновна Упхановада баяр хүргэһэн амжалта хүсэһэн үгэнүүд бэшээтэй.

«Агуухэ Октябрьска социалистическэ революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэдхэхэ тухай» КПСС-эй ЦК-гэй тогтоолтой танилсаһан байхадаа ажал хүдэлмэреэ бүри һайнаар эмхидхэжэ, бүри эршэтэйгээр хүдэлхөөр зоригжонхойб,—гэжэ нүхэр Упханова хөөрэнэ.

Нүхэр Упхановагай хүдэлмэрилдэг № 3 цех жэлэй эхинһээ хойшо һара бүри даалгабаряа үлүүлэн дүүргэжэ, артелиингаа дамжуулгын Улаан туг барижа байна.

Б. Егоров.

Элбэг баян ургасын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэе

Хэлэһэндээ хүрэхэбди

Агуухэ Октябрьска революциин 40 жэлэй ойн һайндэртэ бэлэг болгон 1957 ондо элбэг ехэ ургаса хурааха, малдаа хүсэд хүрэхэ тэжээл бэлэдхэхэ уялга манай МТС абаа. Механизаторнуудай тракторт, машина заһабарилгын түсэбые январиин 10-да дүүргэжэ, таряа хуряаха машинануудаа майн 1 хүрэтэр заһажа дүүргэхэ, тиихэдээ 50 мянган түхэриг мүнгэ зөөри алмаха гэһэн уялгаяа мүнөө бэелүүлжэ байна.

Машинно-тракторна паркаа заһабарилха жэлэй түсэб 1957 оной январиин 1-дэ дүүргэгдэһэн юм. Элдэб машина зэмсэгүүд урда жэлнүүдэйхиһээ ондоо гуримтайгаар заһагдаа. Урдань бүхы машинануудые МТС-эйнгээ газаа асаржа заһаад, хабарай тарилгын урда тээ тракторна бригаданuudта хубаадаг һэмди. Энээнһээ болоһо бригаднууд, механизаторнууд машинын түлөө харюусадаггүй, хабарһаа намар болотор ябажа гараал һаа хүреө гээд, хайша хэрэгээр хандадаг һэн. Машинануудые МТС-эй газаа зөөхын тула ехэ горюучи, зөөри гарадаг байгаа.

Мүнөө жэлдэ тиимэ гурим болюулагдаад, бүхы машинанууд бригадануудта даалгагдаа. Тиихэдэ тракторна бригаданууд өөһэдын хүсөөр тэдэнээ заһабарилна. МТС-эй мастерскойдо заатагүй асаржа заһахаар бэшэ машинанууд колхозуудта заһагдадаг. Өөһэдтэнь даалгад байхада механизаторнууд машинаяа эзэн ёһоор харууһалдаг, саг соонь заһадаг болоо. «Коммунизм» колхоздо хүдэлдэг 1-дэхи тракторна бригада (бригадирынь П. З. Бурлаков) даадаг бүхы машинануудаа колхозой кузницада заһабарилаа. Тэдэнь һайн шанартайгаар заһагдаһан байна гэжэ республикын Хүдөө ажахын министерствын комисси тэмдэглээ.

И. Черных, К. Кобылкин гэгшэдэй бригада жэжэ машинануудаа мүн лэ тиимэ гуримаар заһаһан байна.

Бүхы МТС-ээрээ заһабарилгада зорюулагдаһан 50592 түхэриг алмаабди. 1956 ондо тракторна бригаданuudай ажахын тоосоондо орожо захалаа. Энэ оной январиин 1-һээ хойшо машинно-тракторна мастерской мүн лэ ажахын тоосоондо ороо. Тракторна бригада МТМ хоёрой хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор трактор бүхэниие заһабарилха болзор, шанар, үнэ сэн хараалагдана. Энээнэй ашаар машинно-тракторна паркымнай урда жэлнүүдэйхиһээ һайнаар заһагдаа гэжэ һанагдана.

Механизаторнуудайнгаа мэргэжэл шадабарие дээшэлүүлхэ зорилгоор МТС-эй дирекци трактористнуудай курса эмхидхээ һэн. Техникын шэнэ шэнэ зүйлнүүдтэй танилсуулхын, тракторай бүхы онһые шудалхын тула МТС-тэмнай трактористнуудай курса эмхидхэгдэжэ, 24 хүн мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ байна.

Машина тракторнуудаа түхэреэн жэлэй туршада заһадаг болоод, механизаторнууд колхозуудай полинуудта тракторааraa наг шэбхэ гаргажа, малай фермэнүүдтэ үбһэ тэжээл шэрэнэ.

Харьяата колхозуудаймнай 2631 гектар газарта саһан тогтоогдоо, мүн нилээд ехэ нютагай үтэгжүүлэгэ суглуулагдаа. Энэ хүдэлмэри саашадаашье үргэлжэлхэ.

1956 онойхиһоо нилээд бага гаргаша хэжэ, бүри ехэ продукци гүрэндөө үгэхын түлөө тэмсэхэ гэшэ манай механизаторнуудай, хүдөө ажахын мэргэжэлтэдэй эгээн хүндэтэй, хариуусалгатай зорилго болоно.

В. Молокостов, Темлюйскэ МТС-эй главна инженер.

Задагай зайдан байһаар

Үдэр ошохо бүри хабарай тарилга ойртожо байна. Гэбэшье, Кяхтын аймагай олонхи колхозууд энэ шухала хүдэлмэридэ муугаар бэлэдхэнэ.

Пограничнa МТС-эй харьяата колхозуудые абажа үзөө. Ороһото культуранuudые ехээр таридаг Маленковой нэрэмжэтэ колхоз мянга гаран центнер овес Усть-Кяхтын заготзернодо андалдаха ёһотой байгаад, оройдоо 100-гаад центнерынь андалдаа. Мүн Ульяновой нэрэмжэтэ колхоз 500 центнер үрэһэ андалдаагүй. Гэхэтэй хамта, энэ колхоз Сэлэнгэ мүрэнэй саана байдаг юм. Тиимэһээ мүльһэнэй унаагүйдэ үрэһэ андалдалгые түргэдхэхэ ёһотой.

Үндэр ургаса абаха хэрэгтэ полидо үтэгэ наг шэбхэ гаргаха гэшэ тон ехэ удхашанартай. Тэдэ МТС-эй харьяата колхозууд түсэбөө арай гэжэ арбаад процент дүүргэө. Калининай нэрэмжэтэ колхоздо ганса «Беларусь» трактор наг шэбхэ зөөнэ. Бусад колхозуудта бнратай юумэ хэгдэнэгүй.

Механизаторнуудые культурна ажахуудалай байраар хангаха асуудалда анхарал табигдангүй. Энэ юун дээрэһэ харагданаб гэхэдэ, мүнөө болотор нэгэшье полевой стан заһагдаагүй. Жэшээлхэдэ, Маленковай нэрэмжэтэ колхозой Суужэ, Бригада нютагуудай полевой станууд задагай зайдан байһаар. Мүн Калининай нэрэмжэтэ колхозой полевой станууд баһал имэрхүү аад, заһагдажа үшөө эхилээдүй.

Хабарай тарилгада мүн Пограничнa МТС өөрөө бэлэдхэлгэ муутай. Тракторнууд, плугууд заһабарилагдажа дүүргэгдээгүй. Һаяхан энэдэ шалгалта боложо, хэдэн трактор муу шанартайгаар заһабарилагдаһан байба. Эдэ дутагдалнууд дары усадхагдаха ёһотой.

Д. Болхоев, манай корр.

ЭКОНОМИЧЕСКА ТЕМЭДЭ

ТРАКТОРНА БРИГАДАНУУДТА АЖАХЫН ТООСОО НЭБТЭРҮҮЛХЭДЭ ЯМАР АШАГТАЙБ

МТС-эй хүдэлмэриие бүхы дээрэнь һайжаруулхада, ажалай бүтээсые дээшэлүүлжэ, хүсэ ба зөөри багаар гаргашалжа хүдөө ажахын продукци бүри ехээр абаха хэрэгтэ тракторна бригаданuudые, МТС-ые бүхы дээрэнь ажахын тоосоондо оруулха гэшэ тон ехэ удхашанартай.

МТС-үүдтэ ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ талаар парти, правительствын заабаринуудые бэелүүлэн манай Үшөөтэйн МТС 1956 ондо тракторна бригаданuudые ажахын тоосоондо оруулха талаар түрүүшын алхам хэһэн байна.

БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство манай МТС-тэ 1956 оной хүдэлмэриин даалгабари үгэхэдөө зөөлэн хахалалгын гектар бүхэнэй өөрынь сэн 30 түхэриг 72 мүнгэн гэхэ гү, али 1955 онойхиһоо 2 түхэриг 64 мүнгөөр доошолуулһан байгаа. Тракторай хүдэлмэриин өөрынь үные эды шэнээнээр химдаруулхын тулада ажал, зөөри багаар гаргашалжа, түсэбтэ даалгабаринуудаа дүүргэхын түлөө бүхы механизаторнуудые элсүүлхэ зорилго МТС-эй хүтэлбэрилэгшэдэй үмэнэ табигдаһан байна. Ажалаа хүушан гуримаар эмхидхэбэл тракторна хүдэлмэриин өөрынь үные химдаруулхын хүшэр болохо байба. Харин ажалдаа алмалтын гурим бэелүүлжэ, тракторна бригада ажахын тоосооной зарим зүйлнүүдые нэбтэрүүлхэдэ, тракторай бүтээһэн хүдэлмэриин өөрынь үные химдаруулха арга боломжонуудтай бии болоо.

Тракторна бригаданuudта ажахын тоосооной зарим зүйлнүүдые нэбтэрүүлхынгээ урда тээ дирекци болон партиина организаци өөрынгөө һүүлэй хоёр жэл соо хэһэн ажалые шүүмжэлхы ёһоор бүхы талаһаань хаража, шэнжэлжэ үзэһэн байна. Тиихэдэ тракторна бригаданuudта ажалта үдэр үлүү ехээр гаргашалагдана, алмалтын гурим сахигдангүй гэжэ тодоруулһан байнабди. Энэ дутагдалые усадхахын тула тракторна бригада бүхэндэ жэлэй туршада гаргашалха ажалта үдэрэй түсэгаар нормо (лимит) тогтоогдоһон байна. Тракторна бригадын бригадирнууд түсэб-доһон лимидһээ үлүүгээр ажалта үдэр гаргашалха эрхэгүй болоо һэн.

Тракторна бригаданuudые ажахын тоосоондо ямар зүйлнүүдһээ эхилжэ оруулха гэжэ шиидэхэн түхайгаа хэлэхэдэ ёһотой.

Нэн түрүүн бүхы МТС-ээрээ ажал багаар гаргашалалгаар болохын түлөө тэмсэхэ эхилээ һэмди.

Хэрбээ 1955 ондо манай МТС 177266 ажалта үдэр гаргашалжа, 85111 гектар зөөлэн хахалалга хэхэ гү, али нэгэ гектар зөөлэн хахалалга хэхэдээ 2,01 ажалта үдэр гаргашалһан байгаа һаа, 1956 ондо хүсэ багаар гаргаха, алмаха гурим наринаар сахижа, зөөлэн хахалалгада оруулагдаһан хэгдэхэ 94000 гектар газар элдүүрилхэдэ 120.862 ажалта үдэр гаргашалха гэжэ шиидэ һэмди. Тиигэжэ 1956 ондо 50 мянган ажалта үдэр алмаха, хахалагдаһан газарай гектар бүхэндэ 1,42 ажалта үдэр гаргашалха зорилго табяа һэмди. 1956 оной дүнгүүдэй ёһоор тракторна бригаданууд 115, 130 ажалта үдэр гаргашалжа, зөөлэн хахалалга 95727 гектарта хэһэн байна. Гектар бүхэндэ 1,4 ажалта үдэр гаргашалһан.

Ондоогоор хэлэбэл, урзанданайхитай сасуулхада нёдондо 62136 ажалта үдэр алмагдаа. Тракторнаар бүтээгдэдэг хүдэлмэридэ ажал багаар гаргашалхада, колхозой гаргаһан продукциин үнэ сэн химдаржа, колхозой мүнгэн зөөри алмагдана. Тракторна бригаданuudай ажал багаар гаргашалдаг болоһоной ашаар, манай тооломжоор, 1956 ондо манай МТС-эй харьяата колхозуудта 335000 түхэриг алмагдаа.

Тиимэ болохолоороо, 1956 ондо ажал багаар гаргашалдаг болохо талаар абаһан уялгаяа МТС-най дүүргэжэ 500000 түхэригэй гүрэнэй, колхозуудай мүнгэн зөөри алмажа шадаа.

Тракторна бригаданuudта хайшан гэжэ ажал багаар гаргашалдаг болох гэһэн асуудал гараха байна. Өөһэдөө мэдээд, ажалай нормо ехэ болгохо гү, али хэгдэһэн хүдэлмэриин түлөө ажалта үдэр багаар табидаг болохо аргагүй байһамнай мэдээжэ. Ажалта үдэрэй гаргашые бага болгохын тула тракторна бригаданuudай прицепщигүүдые ба бусад туһалбариин хүдэлмэришэдые үсөөрүүлжэ эхилһэн байнабди. Хэрбээ 1955 ондо манай МТС прицепщигүүдтэ 71.166 ажалта үдэр, тракторна бригадын туһалбариин хүдэлмэришэдтэ 37209 ажалта үдэр үгэһэн байгаа һаа, 1956 ондо прицепщигүүдтэ 32600 ажалта үдэр, тракторна бригадын туһалбариин хүдэлмэришэдтэ 25219 ажалта үдэр гаргашалһан байна. Тиигэжэ 1956 ондо прицепщигүүдые, тракторна бригадада туһалбариин ажал хэдэг хүнүүдые үсөөрүүлһэнэй ашаар, 50556 ажалта үдэр алмагдаа. Энээнһээ боложо хэгдэһэн ажалай шанар муудаагүй, харин һайжараа. Тракторна бригаданuudай бригадирнууд ажалдаа харюусалгатайгаар хандадаг, трактористнуудайнгаа үмэнэ шанга эрилтэ табидаг болоо.

С. И. Шестаковой хүтэлбэрилдэг тракторна бригада тракторнуудаа бүри һайнаар ашаглаһан байна. Хүсэ ехэтэй тракторнууд хахалалгада хэрэглэгдэдэг болоо. Жэшээлхэдэ, ДТ-54 трактораар 7 гектар хахалхадаа тракторист 5 ажалта үдэр олодог, тиин С-80 трактораар 13 гектар хахалхадаа 7 ажалта үдэр олодог. Иигэжэ нэгэ хахалаанда С-80 маркын трактор ДТ-54 маркын тракторһоо оробол 3 ажалта үдэр алмана. Тиимэһээ газар хахалалгада С-80 тракторые хэрэглэһэнэйнь һургүүлэй ашагтай ха юм.

Ажахын тоосооной хоёрдохи шухала зүйлынь юун болоноб гэхэдэ, МТС-эй тракторна бригаданuudта горюучи болон тоһодохо материалнуудые нилээд ехээр алмахаар хараалагдаһан юм. Бүхы жэлэй туршада тракторна бригаданууд горючи алмахын түлөө шангаар тэмсэжэ, гүрэнэй зөөри мүнгэн дээрэ оруулжа хэлэбэл, 18178 түхэриг алмаһан байна. Хайшан гэжэ эды шэнээн горючи манай МТС-тэ алмагдааб? Нэн түрүүн горючияа һайн газарта һайнаар хадагалнабди. Тиигээд горючияа ехэ гамтайгаар гаргашалха байнабди. Мүн тракторна нишэ тиишэнь эзэн дагаан хооһоор намнахагүй, прицепной машинануудаа зэдүүрилэгдэжэ байһан талмайн захада агрегадай эрьехэдэнь шагтагаха, тракторнуудтаа техническэ харуулһаяа һайнаар хэхэ, иимэ зэбсэгүүдээ хурса байлгаха гэхэ мэтэһээ болохо түлишэ алмагдаха.

Тракторна бригаданuudта ажахын тоосоо нэбтэрүүлэлгын гурбадахи зүйлынь хадаа, заһабарилгада табигдаһан мүнгэн зөөрие тон гамтайгаар гаргашалха болоно.

1956 ондо заһабарилгада гаргашалагдахаар хараалагдаһан гүрэнэй мүнгэнһөө тракторна бригаданууд 33500 түхэриг алмаа. Гол түлэб иимэ гурбан аргаар МТС-эй тракторна бригаданууд бүхы гаргашануудаа бага болгоһон байна.

Ургасын талаар хараалагдаһан түсэбөө дүүргэхэ гэшэ ажахын тоосоотой тракторна бригаданuudай ажалай шухала зорилгонь болоно. Тракторна бригаданууд хүдэлмэри хэһэн колхозуудаа үндэр ургаса ургуулхын түлөө шангаар тэмсэһэн байна.

1956 оной үйлэдбэриин даалгабариин ёһоор тракторна бригаданууд гектар бүриһөө 10 центнер ургаса хуряаха түсэбтэй һэн. МТС-эй харьяата колхозууд 1956 ондо дундажаар гектар бүриһөө 11,5 центнер ороһон хуряагдаа.

Ажахын тоосоондо оруулагдаһан байһан тракторна бригадануудай хүдэлмэриин шанарые МТС-эй дэлмэриин түлөө боро болдоной мүнгэн түлбэриин түсэб дүүргэлгэ гэршэлэн харуулна.

Тракторна бригада бүхэн үйлэдбэриингээ даалгабариие дүүргэхэ. Тиигэжэ манай МТС 1956 ондо 17420 центнер ороһо тариха 1104 центнер һү, 888,6 центнер мяха, 49 центнер нооһо, 41720 түхэриг мүнгэ гүрэндэ оруулаа.

Ажахын тоосооной зарим зүйлнүүдые нэбтэрүүлһэнэй ашаар манай МТС түсэбөө дүүргэһэн, тракторна хүдэлмэриин өөрынь үнэ химдаруулжа шадаһан байна.

Манай МТС түсэбөөр хараалагдаһан 94000 гектарай орондо, зөөлэн хахалалгаар 95727 гектар хэжэ, 1956 онойнгоо түсэб 101,8 процент дүүргэө һэн. Тиихэдэ хахалагдаһан газарай гектар бүхэнэй өөрынь үнэ түсэбөөр хараалагдаһан 30,72 түхэригэй орондо 30,08 түхэриг болоо. Ажахын тоосоондо оруулагдаһан тракторна бригаданууд гектар газар элдүүрилгэдэ 64 мүнгэ химдаруулаа. Энэнь бүхы МТС

Хурьгадые эхэтэйнь суг байлгажа түлжүүлхэ

..идоо хэнзэлүүлхэбди

..ондо намар отарымнай 332 ..и искуственнаар үрэжүүлэгдэ..юм. Тиигэжэ январь һараһаа ..эд хониднай хурьгалжа заха.. Мүнөө отарымнай 332 хонид.. 299 хурьган абтаа, тиихэдэ 5 ..ай эхир хурьгадые гаргаһан ..а. Хурьгаднай кошарно-базова ..ар түлжүүлэгдэнэ, нэгэшье түл ..ада ороогүй.

..15 жэл соо хони харууһал.. Энэ үе соо жэл бүхэндэ янги.. хүйтэн декабрь, январь, фев.. һарануудта хониднай хурьгал.. байгаа. Үбэлэй хурьгадые ..а түлжүүлжэ байхада аляагаа..шье һайн гэжэ бододогби. Ган..а ажалынь хүндэ байхаһаа бэ..ууу юумэниинь үгы юумэл даа. ..идоо үбэл хурьгалуулжархёод, ..р болотор томо болгожорхёод ..ада ямар һайн гээшэб!

..он жэл соо үбэлэй хурьгадые ..үүлжэ байхадамни элдэб юумэ ..өө. Үбэлэй хурьгадые гай гар..гөөр абаха гээшэ, гансал хо..е тобир тарган байлгаһанһаа ..оггүй юм. Хонид ямаршье ..тарган байха ёһотой. Илан.. хонидой хурьгалха үедэ үбһэ ..эл ехээр бэлдэжэ, зөөжэ аба..рэгтэй. Хонид ямаршье тарган ..а һаа, хурьгалхатайгаа сасуу ..э бууража эхилдэг, тиимэһээ ..тэжээл бүри ехэ хэрэгтэй бо.. юм.

..нөө жэлдэ һайн амжалта туй.. аргатайбди. Хонидоо һайнаар ..алжа, түл абалгые эмхитэй.. үнгэргэжэ байнабди. Би ..гөө даажа байһан 111 хони..оо 101-ые хурьгалуулжа, 106 ..а абааб, мүн намтай сугтаа ..жэ байһан хонишод С. Батуе.. Ж. Гармаева гэгшэд даажа бай.. хонидойнгоо 96—97-ень хурьга..ад толгой бүриһөөнь хурьга .. Нэгэшье хурьган гарзада ..үй. Мүнөө отарадамнай хурь..а 40-өөд хонин үлдөөд байна, .. хониднай һаяын үдэрнүүдтэ ..алха юм.

..тэжэ манай отарын гурбан ..шод эгээл январь, февраль ..н янгинама хүйтэн сагта ..хи хонидоо хурьгалуулжа ша... Бидэнэр хонидоо хэнзэлүүл.. 100 эхэ хонин бүриһөө 122-һоо ..ш бэшэ хурьга абахабди.

.. Пунсыкова, Мухаршэбэрэй ..гай Ворошиловай нэрэмжэтэ ..колхозой ахалагша хонишон.

Комсомол басаганай зорилго

Дарья Сортобоева 1955 ондо Ку..ханай дунда һургуулиин 9-дэхи ..ссые дүүргээд, һүүлээрнь кол..доо хонишоноор хүдэлхэ гэжэ ..дэһэн байна. Комсомол басага..гуйлтые хаража үзөөд, Молото.. нэрэмжэтэ колхозой правлени ..ниие хонишон болгожо, отара..ульгээгээ һэн. Түрүүшынгээ жэл.. нёдондо үбһэ тэжээл дутамагтай ..эхэн байгаашье һаань, Дарья .. хонинһоо 95 хурьга абажа түл..лээ.

..нөө залуу хонишоной хүдэлдэг ..рада хонид түлэг хурьгалжа ..на. Дарья Сортобоева энэ жэл.. 112 хони даажа абанхай. Тэдээн.. 150 хурга абаха зорилготой.

Д. Цыдыпов.

Колхозой түрүү хонишон

Хонишон Мидагма Гармаевна Дугаровагай аба эжынь анханһаа хойшо ехэ ажалша байгаа. Тэдэнэр 30-аад онуудаар нютагтаа эгээн түрүүн колхозой эмхидхэгдэхэдэ, тэрэнэй гэшүүн боложо ороо һэн. Тэрэ үедэ тэдэнэр үшөө залуухан, гуша гаран наһатай, хүсэ шадалайнгаа түлэг дунда байжа, колхоздо ороһоор унаһан малгайгаа абангүйгөөр хүдэлмэрилөө һэн. 60 гаран наһатай Дугар үбгэн мүнөөшье болотор залуушуулһаа гээгдэхэ дурагүй, үһа түлеэшье бэлдэжэ байдаг юм.

Иимэ ажалша бүлэдэ түрэһэн Мидагма аба эжынгээ жэшээгээр бага наһанһаа ажал хүдэлмэридэ дурлаһан байна. Үшөө 12 наһатай басаган ябахадаа эжытэйгээ хамта колхоздоо һаалишанаар хүдэлмэрилжэ, ажалайнгаа түрүүшын алхам хээ һэн. Тиигэһээр 25 жэл үнгэрөө. Энэ сагай туршада Мидагма Гармаевна малажал дээрэ хүдэлөө.

1945 ондо колхозой правлени ба партиина организаци Мидагма Гармаевнае мал ажалай нэгэ ехэ харюусалгатай һалбарида — хонин ажал дээрэ табиһан байна. Эндэ 12 жэлэй туршада хүдэлмэрилхэдөө нүхэр Дугарова мүн лэ һайнаар ажаллажа, хонидойнгоо тоо толгойень олошоруулха, ашаг шэмысэнь дээшэлүүлхэ талаар ехэ амжалта туйлаһан байна.

Үнгэрэгшэ жэлэй үбэлжэлгэ тэжээлэй дутамаг дээрэһээ Баргажанай аймагта тон бэрхэшээлтэй байдалда үнгэргэдэһэн байна. Үбэлэй хүйтэнэй үнгэрөөдүй байхада үбһэ, солоомо барагдажа, аймаг дотор олон толгой мал, илангаяа тугал, хурьгад олоор гарзада ороо һэн. Тэрэшэлэн Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо иимэ байдал тохёолдожо, жэшээнь, 100 толгой эхэ хонинһоо арай гэжэ 45 хурьга абаһан байна. Тиихэдэ, нэгэ адли байдалда байһан Мидагма Дугаровагай отарада 100 эхэ хонинһоо 98 хурьган абтаһан байна.

— Юрэдөө, энэ Мидагмамнай хайшан гэжэ хүдэлмэрилхэдөө иимэ һайн амжалта туйланаб, ямаршье бэрхэшээлнүүдые дабажа, хонидоо тобир тарганаар ондо оруулна, мал дээрэ ехэ «талаантай» гээшэ гү,—гэжэ хүн нүхэдынь хэлсэдэг байгаа.

— Талаан гэжэ юун байха һэм, үнэн сэхэ ажалһаа болоно ха юм. Мидагма Гармаевна шэнгеэр бэрхэшээлтэй сагта унтаха нойргүйгөөр, арга шадабари һайнтайгаар ажаллаа һаа, хэншье иимэ амжалта туйлаха,—гээд олонхинь хэлэдэг.

Энэнь ехэ зүб. Мидагма Гармаевнагай харууһалдаг хонид зун, намарай сагта үглөөнэй наранаар Уланай Хүүрэй хадын үбсүү өөдэ үгсэжэ ябахыень, үдэшын харанхын урдахана. Үдэн талын оройһоо уруудажа ябахыень Улан нютагайхид үдэр бүри харадаг юм.

Ажахын жэлэй эхиндэ колхозой правлени олон отарануудһаа илгагдаһан эгээл хүсэ шадал багатай 220 түлгэ нүхэр Дугаровада даалгажа үгэһэн байна. Нээрээшье тэдэнь нёдондохи бэрхэшээлтэй үбэлжэлгын үедэ абтажа, арай гэжэ ондо ороһон, олонхинь папааха малгайһаа ехэшье бэшэнүүд байгаа. Эдэ түлгэнүүдые гарзагүйгөөр ондо оруулхын тулада тэдэнэй харууһа ба эдеэлүүлгыень онсо һайнаар эмхидхэхэ, тиимэһээ энэ харюусалгатай хүдэлмэриие оролдосотой, дүй дүршэлтэй хонишондо даалгаха байгаа бшуу.

...Февраль һарын һүүл. Үглөөнэй 8 час багта Мидагма Гармаевнагай отарада хүдэлмэри түлэг дундаа. Гурбан хорёо соо ехэ багаараа илгагдаһан 220 түлгэ үбһэ эдижэ байна. Намарай эхиндэ папааха малгайһаа ехэ бэшэ байһан түлгэнүүд мүнөө томохонууд, сагаан хонид болошонхой. Тэдэнь бултадаа һэргэлэн, хүсэ шадалааршье һайн хэбэртэй, гүйлдэжэ, мүргэлдэжэ байгаад үбһэеэ эдинэ. Энэ хадаа үнэхөөрөө үнэн сэхэ ажалай үрэ дүн мүн. Өөрынгөө хүсэ шадалые гамнангүйгөөр олоной хэрэгэй түлөө оролдоһоной ашаар нүхэр Дугарова мүнөө жэлдэ тэжээлэй дутамаг байбашье нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр даажа абаһан түлгэнүүдээ тобир тарганаар ондо оруулжа байна.

— Түлгэнүүдэймни хүсэ шадалынь һураггүй һайн болоо, эндэһээ хойшо нэгэшье гарза байхагүй гэжэ һананаб. Март һарын гараһаар тэдэнээ бэлшээридэ гаргажа адуулхаб, тиигэбэлни бүри һайжарха байха,— гэжэ Мидагма Гармаевна хөөрэнэ.

О. Раднаев, манай корр.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Сэлэнгын аймагай Калининай нэрэмжэтэ колхозой түрүү хонишодой нэгэн Ольга Мункуева. Нүхэр Мункуевагай хүдэлдэг отарада мүнөө 200 гаран хурьгад абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна.

Ц. Жаргаловай фото.

Хоёр ондоо дүнгүүд

Зэдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хонишод үбэлэй хурьгадые абажа, һайнаар түлжүүлжэ байна. Колхозой түрүү хонишод Самбу Жамбалов, Лубсан-Иши Гармаев, Цырен-Доржо Ранжуров гэгшэд абаһан хурьгадаа нэгэшье гээлтэ хоролтогүйгөөр томо болгоно.

Самбу Жамбаловай отарада 280 гаран хурьган абтаад түрүү кошарно-базова аргаар түлжүүлэгдэнэ.

— Манай отарынхид 440 эхэ хонидһоо 420 гаран хурьга абаад нэгэшье гарзада оруулангүй түлжүүлхэ ёһотойбди. Энэ уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байнабди, — гэжэ отарые даагша С. Жамбалов хөөрэнэ.

Үбэлэй хурьгадые һайнаар түлжүүлхэ гээшэ тиимэ бэлэн бэшэ юм. Энээниие мэдэрэн түрүү хонишон Самбу Жамбалов хонидойнгоо байрые һайнаар заһаһан, хурьгадай байрые дулаалжа, сакмануудые эмхидхэхэ ехэ, бага таһалгануудые олоор бэлдэһэн байна. Отара дээрэнь дүүрэн хүрэхэ тэжээл шэрэгдэнхэй, сакманщигуудаар дүүрэн хангагданхай.

Эхэ хонидой хурьгалаад, һүтэй байхынь тула тэдэниие һайнаар харууһалха ёһотой. Үдэртөө эхэ хонидто силос эдюулэгдэжэ, хоёр дахин уһалагдана. Тиимэһээ түрэһэн хурьгад садатараа эхэеэ хүхэжэ, үбшэлэнгүйгөөр түргэнөөр түлжэнэ.

Тиибэшье, түрүү кошарно-базово аргые шадамараар хэрэглэжэ шадаагүй, үбэлэй хурьга абалгада хайша хэрэгээр хандаһан зарим отаранууд дээрэ хурьгад гарзада ороно. Нүхэр Тамажап Цыденовэй отарада 7 хурьган, А. Раднаевай отарада 6 хурьган үхөөд байна. Тиихэдэ энэ отаранууд дээрэ оройдоол 50—60 эхэ хонин хурьгаланхай. Ушарынь юуб гэхэдэ, нүхэр Т. Цыденовэй, А. Раднаевай отаранuудта хурьгадайнь байранууд муу. Эхэ хонидто садатарынь үбһэ тэжээл үгтэнэгүй, силос зөөжэ асархаяа залхуураад, силосээр эдеэлүүлнэгүй.

Иимэ байдалые колхозой түрүүлэгшэ нүхэр С. Дармаев, парторг нүхэр С. Раднаев мүнөө болотор тэсэжэ байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэд болон зооветеринарна мэргэжэлтэд нэгэшье толгой хурьга гээлтэдэ оруулангүйгөөр абахын тула дары хэмжээ абаха ёһотой.

Б. Чагдуров.

Түл олоор абана

Борьёогой үүлтэртэ хонидой совхозой хоёрдохи фермэ февраль, март, апрель һарануудта хонидоо хурьгалуулха байна. Февраль һарада 7 отарануудай гурбаниинь хонидоо хурьгалуулһан байна. Мүнөө эдэ отарануудта мянга гаран хурьган абтанхай. Тэдэнь гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэнэ. Хурьгалһан 1015 хонидһоо 1100 гаран хурьгад абтаа. Иигэжэ фермын олон хонид эхирлэнэ. Жэшээлхэдэ, 505 хурьга абаһан Бургановай отарада 40 хонин, 384 хурьга абаһан Дуриновай отарада 39 хонин эхирлээ.

Мартда хурьгалуулхаар ороондо оруулһан хонид энэ үедэ түрэжэ эхилээ. Хонишон Норбоевой отара дээрэ шэнэ түл абтажа эхилбэ.

Н. Цыбенов.

Федоткинтанай эбтэй зэтэй, ехэ бүлэ

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Матрена Федотовна, Максим Фаддеевич Федоткинтан үхибүүдэйнгээ дунда һуунад.

Федоткинтанай бүлэ эртэ үглөөнһөө эхилээд үдэшэ орой болотор хүхюун шууятай байдаг. Максим Фаддеевич Матрена Федотовна хоёр арбан хоёр хүүгэдтэй. Ехэнүүдынь дээдэ һургуулинуудые дүүргээд ажаллана, хоёр хүбүүд— Алексей Николай хоёр армида алба хэнэ, багануудынь һургуулида һурана. Александра медицинскэ училищи дүүргээд, мүнөө үхибүүдэй яслида медицинскэ сестрагаар хүдэлмэрилнэ. Василий полиграфи-

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. Федоткинайхинай хүбүүдэйнь нэгэн, Иван СССР-эй уранһайханай фондын дэргэдэхи графическа хүдэлмэриин комбинадай уранзураашаар хүдэлдэг юм. Тэрэ өөрынгөө эгэшэ Марийн зүбшэлые анхаралтайгаар шагнажа байна.

ческа институт дүүргэжэ, диплом абаад, мүнөө хэблэлдэ техническэ редактораар ажаллана. Иван эрид бага наһанһаа бэлигтэй һэн. Тэрэ Московско уранһайханай-промышленна дээдэ училищи (урдань Строгановско) амжалтатайгаар дүүргээ. Табан үхибүүдынь — Мария университедтэ, Виссарион суворовско училищидэ, Таня дунда һургуулиин 7-дохидо, Петя 4-дэхидэ, мүн Валя 2-дохи класста һуранад. Тон багануудынь Олег Игорь эхир хоёрынь үхибүүдэй садта ябана. Тэдэнэр жэл хахад болоод һургуулида орохо юм.

Тэдэнэр тус бүридөө уялга дүүргэдэг. Таня тетрадь шалгадаг, мүн хэрэгтэй болоо хадань багашуулайнгаа хэшээлдээ бэлэдхэхэдэнь туһалдаг байна. М. В. Ломоносовой нэрэмжэтэ Москвагай гүрэнэй университедэй филологическа факультедэй студентка Мария эгэшэһээ хододоо туһаламжа абадаг юм. Эжынгээ гэрэй ажал хэхэдэнь тэдэнэр бултадаа туһалдаг юм.

Федоткинтанай бүлэ 75 мянга шахуу түхэриг гүрэнэй тэдхэмжэ абаа. Үхибүүдынь пионерскэ лагерьнуудта болон дачануудта профсоюзна организацинуудай түлөөһөөр ошоһон, эхэ эсэгэнь Сочиин, Хостын, Батумиин санаторинууд болон амаралтын байшангуудта амарха путевко нэгэнтэ бэшэ абаһан байна.

Энэ бүлэ хоёр зохид байратай юм.

Федоткинтанай ехэ бүлэ эбтэй һайн ажаһууна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүүгэдэй яслида.

ТАСС-эй фотохронико.

..бажа үзэхэдэ 57377 түхэриг ..тэн сэбэр олзо болоо.

1956 оной хүдэлмэриин дүнгүүдые .. онойхитой сасуулжа үзэхэдэ, ..торна бригадануудта бэеэ даа.. ажалые хүтэлбэрилхэ эрхэ үгэ..эй һайн талань тодохоноор эли.. гарана.

МТС-эйнгээ ажахын 1956 оной ..үүд тухай, илангаяа тракторна ..гадануудта ажахын тоосоо нэб..үүлхэ талаар хэгдэһэн юумэнүү.. үрэ дүн тухай хэлэхэдээ, трак..рна бригадануудай ажал тухайнь ..шохонооршье хэлэхэ хэрэгтэй ..оно. МТС-эй тракторна брига..үүдай дунда дэлгэрһэн социа..тическэ мүрысөөндэ нүхэд С. И. ..стаковой, В. П. Каленовой, Е. П. ..таковой хүтэлбэрилдэг бригада.. түрүү һууринуудые эзэлээ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо хү..дэг С. И. Шестаковой хүтэлбэ..дэг тракторна бригадын хүдэл.. һургаал абамаар зүйлнүүдтэй. .. бригада ургаса абаха даалга..да 120 процент гэхэ гү, али гек.. бүриһөө дунда зэргээр 12,02 ..нер ургаса хуряажа абаа, зөө.. хахалалга 17008 гектарта хэхэ ..бтэй аад, 23586 гектар дүүргээ. ..овно трактор бүхэндэ түсэбэй ..ор 723 гектар элдүүрилхын орон.. 858 гектар элдүүрилһэн байна. ..лагдаһан газарай гектар бү..дэ 1 түхэриг 18 мүнгэнэй горю.. 95 мүнгэнэй заһабарилгын ма..ал, 0,65 ажалта үдэр арьбалаа. ..стаковой бригада заһабарилга.. табигдаһан мүнгэ зөөриһөө 21 ..ган түхэриг, мүн 3983 ажалта .. алмажа шадаһан байна.

.. ажал хэһэн мүртөө ажалта үдэрэй гаргашые энэ бригада ямар аргаар алмаһан тухайнь хэлэхэ шухала. Тус бригадын трактористнууд тарилгын урда тээхи лущени хэхэдээ, прицепщиггүйгөөр хүдэлжэ 990 ажалта үдэр алмаа.

Борнойлолгодо мүн лэ прицепщиггүйгөөр хүдэлжэ, 773 ажалта үдэр алмаһан байна.

Тиихэдэ 1955 ондо тус бригада 15631 га зөөлэн хахалалга хэһэн, һаа, 1956 ондо һураггүй ехые — 23586 га хахалһан мүртөө иимэ ехэ ажалта үдэр алмаһан байна.

Ажал гаргашалха тушаа МТС-эй дирекциһээ лимит абаһанайнгаа удаа нүхэр Шестаков хүдэлмэри бүхэнөөр ажалай гаргашые бага болгожо, алмалта хэжэ эхилээ һэн. Шестаковой тракторна бригада өөрынгөө үүсхэлээр, бригадынгаа хүсөөр 1956 ондо Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо 10 мянган центнер багтааха таряанай склад, 3 набтар башни шулуугаар, 750 хониной байха байра бариһан байна.

Һайнаар ажаллаһанайнгаа түлөө нүхэр Шестаков гарай часаар шагнагдаа. БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй шиидхэбэреэр нүхэр Шестаковто республикын эрхим барилгашан гэһэн хүндэтэ нэрэзэргэ олгогдоо.

Тракторна бригадануудта ажахын тоосоо нэбтэрүүлһэнэй ашаар, МТС хэһэн хүдэлмэриингөө шанар һайжаруулжа шадаа. Манай МТС-эй бригадануудта ажахын тоосооной зарим зүйлнүүдые оруулха хэрэгтэмнай партиин Зэдын айком, БМАССР-эй Хүдөө ажахын министерство нилээд туһа хүргэһэн байна.

Тракторна бригадануудтаа ажахын тоосооной зарим зүйлнүүдые нэбтэрүүлхын тула бригада бүхэндэ гаргашалха ажалта үдэрэйнь лимит тогтооһон байнабди. Юундэ ажалта үдэрэй гаргашада лимит тогтоогдооб гэхэдэ, жэлэй туршада гаргашалагдаха ажалта үдэртэ лимит тогтооходо, бригадануудта мүнгөөр салин хүлһэнэй фонд байгуулһанда орходоо үлүү һайн гэжэ бидэ тоолонобди. Бригадир ажалта үдэрнүүдые өөрөө бодожо, ямар ажалда гамнаха аргатайб, прицепщик гү, али туһалбариин хүдэлмэришэнгүйгөөр хүдэлхэб гэжэ жэл соо гаргашалха ажалта үдэрнүүдээ түсэблэдэг. Траактораар хэгдэхэ ажал бүхэндэ табигдаһан ажалта үдэр нормынгоо ёһоор гаргагдаха, дүүргэгдэхэ ёһотой. Тракторна бригадын бригадир МТС-эй дирекциин зүбшөөлгүйгөөр ажалта үдэр лимидһээ дээшэ гаргаха эрхэгүй юм. Иигэжэ ажалта үдэр гаргашалга МТС-эй дирекциин талаһаа шангаар хинагдадаг гээшэ.

Энээнһээ урдань тракторист бүхэндэ бүхэли сезон соо хүдэлхөөр прицепщигүүд үгтэдэг байһан юм. Теэд тэдэнэр заримдаа ямаршье ажал хээгүй аад, тэдэндэ үгтэхэ ажалта үдэрэй 75 процентые абаад байгша бэлэй. Гадна, траактораар хүрьһэ элдүүрилхэ ямаршье хүдэлмэриие прицепщиггүйгөөр хэжэ болохогүй гэжэ урдань тоологдодог һэн.

Мүнөө ажалта үдэр гаргашалха лимит абаад байхадаа, бригадир прицепщигүүдые ехэ бодомжотойгоор хэрэглэдэг болоо. Бүхы дээрээ тракторна хүдэлмэриие хараадаа абан ажалта үдэр гаргашалха жэлэй лимит байгуулхада, бригадирнуудай харюусалгань дээшэлнэ гэжэ манай тракторна бригадануудай дүршэл харуулаа. Хэрбээ дирекциин табиһан лимидһээ дээшэ ажалта үдэрэй гаргашалагдахаар болоо һаань, бригадир МТС-эй дирекциһээ ажалта үдэр гаргашалха нэмэлтэ түсэб абадаг. Жэшээлхэдэ, лафетнэ жаткануд дээрэ хүдэлэгшэдтэ ажалта үдэр үгэхэ гэжэ 1956 оной түсэб соо хараалагдаагүй байһан юм. Теэд амяарлан хуряалгын хэрэгтэйшье, туһатайшье хэрэг һэн тулада, ажалта үдэр нэмэжэ гаргашалха түсэб бригадануудта үгтэһэн байна. Ажахын жэлэй туршада иимэ асуудалнууд гаража байдаг, тэрэниие МТС-эй дирекци түргэн шиидхэдэг.

Тракторна бригадануудта үгтэхэ ажалта үдэрнүүдэй жэлэй лимит баталһанай һүүлээр, горючиин ба тоһодохо материалнуудые жэлэй туршада гаргашалха нормо баталагдадаг, трактор заһабарилгын, техническэ харууһалгын график табигдадаг. Тракторна бригадада ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэ хэрэгтэ тракторнуудай шатаадаг горючи гамнаха гээшэ ехэ удхашанартай. Горючи алмаха талаар манай МТС-тэ үшөө нилээд ехэ дутагдалнууд бии байһаар.

Ажахын тоосоо нэбтэрүүлхэһээ урда тээ манай МТС-эй механизаторнууд машина, трактор заһабарилгада хэды мүнгэ зөөри гаргашалагдаха байһые мэдэдэггүй һэн. Мүнөө жэлэй туршада заһабарилгада гаргашалха мүнгэн трактор бүхэндэ, бригада бүхэндэ уридшалан тогтоогдодог болоо.

Тракторна бригадын бүтээхэ үйлэдбэриин жэлэй даалгабари соо тракторнуудай хүдэлһэнэй түлөө колхозһоо ороһон боро бодолой болон мүнгэн түлбэри, тракторна хүдэлмэриин өөрынь үнэ тракторна бригадануудта уридшалан үгтэнэ. Ажахын тоосоондо тракторна бригадануудые оруулха бүхы зүйлнүүдые зүбөөр хэрэглэн, үйлэдбэриин жэлэй даалгабариие бригада бүхэндэ бодомжотойгоор, зүбөөр зохёобол, бригадирнуудай үүргэ ба харюусалгань һураггүй дээшэлнэ, алмалтын гурим сахихын түлөө бүхы механизаторнууд тэмсэдэг болоно.

Гэбэшье, манай МТС-эй хүдэлмэридэ горьтойхон дутагдалнууд бии байһаар. Зарим бригаданууд гүрэнэй мүнгэ зөөри алмахын түлөө һулаар тэмсэнэ, бага ургаса ургуулна, колхозуудта муугаар туһална. Бүхы тракторна бригадануудай үйлэдбэриин, экономическа талаараа һайн үрэ дүнтэй байхын түлөө үшөө нилээд ехэ юумэн хэгдэхэ байна. Тракторна бригадануудта ажахын тоосоо нэбтэрүүлжэ, эрхим амжалта туйлаһанай түлөө, гүрэнэй мүнгэ, колхозой ажалта үдэр ехээр алмаһанайнь түлөө материальна урмашуулга бидэ үргэнөөр хэрэглэнэбди.

Үйлэдбэриин даалгабари дүүргэһэнэйнь түлөө тракторна бригадын бригадирнуудта, тэдэнэй туһалагшанарта шан үгтэдэг байна. 1956 ондо 5 бригадир 2594 түхэриг мүнгэн шанда хүртэһэн байна. Бригадирнууд Шестаков—952 түхэриг, Каленов 898 түхэриг абаһан байна. Мүн 66 трактористнууд хамта дээрэо 17655 түхэриг шан абаа. Тэдэнэй дунда тракторист Сериков 1009 түхэриг, Янжима Токтохоева 716 түхэриг шан абаһан байнад.

Заһабарилгын мүнгэ зөөри алмаһанайнь, машина техникэеэ һайнаар ашаглаһанайнь, ажалайнгаа даалгабари дүүргэһэнэйнь түлөө 20 трактористнууд болон комбайнернуудта 3,5 мянган түхэригэй шан барюулагдаа.

Агротехникын бүхы эрилтэнүүдые дүүргэжэ, горючи алмаһанайнь түлөө алмаһан горючиин сэнгэй 37,5 процентыень трактористда, 7,5 процентыень бригадирта түлэнэбди. Горючи алмаһанайнь түлөө 47 хүндэ 3207 түхэриг үгтэһэн байна.

Хамта дээрээ 1956 ондо 138 механизаторнуудта 31512 түхэригэй нэмэлтэ түлбэри болгон мүнгэн шан барюулагдаа. Гадна, МТС-эй директорэй фондһоо эрхим механизаторнуудта 1956 ондо 11060 түхэригэй үнэтэ шангууд барюулагдаа.

КПСС-эй ЦК-гэй, ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Хандалгатай, Бурят-Монголой обкомой IV пленумэй шиидхэбэринүүдтэй танилсаад байхадаа, манай МТС-эй механизаторнууд ажалай эмхидхэл бүри һайжаруулжа 1957 оной туршада хүсэ ба зөөри багаар гаргашалаад, харьяата колхозуудайнгаа мяха, һү, ноохо, ороохо таряа ехээр абаха тушаа уялгануудые абаад, хабарай тарилгада бушуу шамбайгаар бэлэдхэжэ байна.

Л. ПЕТИНОВ, Үшөөтэйн МТС-эй директор.

Ехэ Берлинэй залуушуулай делегаци СССР-һээ мордобо

ВЛКСМ-эй Москвагай городской комитедэй болон СССР-эй залуушуулай организацинуудай комитедэй уряалаар Ехэ Берлинэй залуушуулай делегаци хоёр недели шахуу Советскэ Союзда айлшалаа. Айлшад комсомолой Москвагай городской болон районно организацинуудай хүдэлмэриин дүй дүршэлтэй танилсаһан, Лихачевой нэрэмжэтэ Москвагай автозаводто, Кагановичын нэрэмжэтэ нэгэдэхи подшипниково заводто, «Большевичка» гэжэ оёдолой фабрикада ошожо хараһан байна. Немецкэ залуушуулай түлөөлэгшэд университедэй, энергетическэ болон нэгэдэхи медицинскэ институдай студентнэртэй уулзаа, хэдэн һургуулинуудые, мүн Бауманска районой пионернүүдэй ордониие, түмэрзамайхидай культурын байшангые ошожо хараһан байна.

КПСС-эй ЦК-гэй болон МГК-гэй секретарь Е. А. Фурцева, Моссоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. И. Бобровников делегацитай уулзаа.

Гадна, делегаци Ленинград ошожо айлшалаа.

Мартын 17-до делегаци нютагаа бусаа.

Делегациие толгойлогшо, сүлөөтэ немецкэ залуушуулай Ехэ Берлинэй Союзай окружной комитедэй нэгэдэхи секретарь Ганс Модров мордохынгоо урда ТАСС-эй корреспондентдэ иигэжэ мэдүүлээ:

—СССР-тэ ябахада, бидэндэ айхабтар һониншье, ехэ туһатайшье байгаа. Залуушуулай оюун бэлигые бадаруулхын тулада социалистическэ общество хизаарлашагүй ехэ арга боломжо олгодог байһыень, мүн хүүгэд тухай ехэ оролдолго гаргадаг байһыень бидэнэр хараабди. Эндэ олоһон эрдэм, мүн дүй дүршэлөө ажал хүдэлмэридөө хэрэглэхэбди. Москвада байха үедөө хүдэлмэришэн залуушуултай болон студентнэртэй ехэ һайнаар танилсаабди. Тиимэһээ тэдэнэй Берлин айлшалжа ерээ һаань, ехээр баярлаха байнабди.

(ТАСС).

Тунисай министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Бургиба үгэ хэлэбэ

ПАРИЖ, мартын 16. (ТАСС). Франциин сэрэгүүдые Тунисһаа гаргаха тухай Франциин правительствотай хэлсээ хэхэ шухала гэжэ Тунисай министрнүүдэй соведэй түрүүлэгшэ Бургиба хэлээ гээд хэблэл мэдээсэнэ.

Гана бэеэ даанхай гүрэн болоо гэжэ соносхолгын ёһололдо Тунисай түлөөлэгшэ боложо хэбаадалсаһан тухайгаа дурдахадаа, Бургиба иигэжэ хэлээ: Франциин мэдэлдэ байһан газар нютагуудта, илангаяа Алжирта бэеэ даанхай байдал олгогдохо ёһотой. Хүршэнэрэйнгөө бэеэ даанхай байдалтай болоод байхада, Алжир Франциин нэгэ хубинь гэжэ саашадаа тоологдохо ёһогүй.

Тунисай экономическа мисси һаяар Гана ошохо байна гэжэ Бургиба соносхоо.

Зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссиин подкомитедэй сесси нээгдэбэ

ЛОНДОН, мартын 18. (ТАСС). Зэбсэг хуряаха талаар ООН-эй комиссиин подкомитедэй сесси Лондондо нээгдээ. Советскэ Союзай, Америкын Холбоото Штадуудай, Англиин, Франциин болон Канадын түлөөлэгшэд подкомитедэй хүдэлмэридэ хабаадалсана.

Индиин парламентда

ДЕЛИ, мартын 18. (ТАСС). Мүнөөдэр Индиин парламентын сесси нээгдээ. Энэнь мүнөөнэй зарлалай арадай палатын һүүлшын сесси гээшэ. Арадай палатада орохо шэнэ хүнүүд һаяхан һунгагдаа. Мүнөө һунгалтын дүн гаргагдажа байна.

Индиин республикын президент арадай палатын болон штадуудай соведэй хамтын заседани дээрэ заншалта үгэеэ хэлэжэ, сесси нээгээ.

Суэцкэ каналаар суднанууд гарадаг болобо

КАИР, мартын 18. (ТАСС). Суэцкэ каналай захиргаанай түлөөлэгшын мэдүүлһэнэй ёһоор, үсэгэлдэр каналаар 26 багахан судна гараа. 20 судна Порт-Саидһаа Суэц руу, нүгөө зургааниинь Суэцһээ Порт-Саид руу ошоһон байна.

Газадахи байдал

КАИР, мартын 18. (ТАСС). Египедэй захиргаанай Газа шадар зонхилдог болоһонһоо хойшо, тэндэхи ажабайдал хуушан түхэлдөө орожо байна. Газын хүн зон Египедэй захиргаанда ехэ дуратайгаар туһална. Египедэйхид Израилиин эзэмдэлгын хойшолонгуудые усадхахын түлөө яаралтай хэмжээнүүдые абана.

Үсэгэлдэр Газада һургуулинууд нээгдээ. Египедэй гэгээрэлэй министерствын комисси добтологшодой һургуулинуудта ушаруулһан хохидолой хэмжээе элирүүлхын тулада, мүн һургуулинуудта зохихо туһаламжа үзүүлхын тулада мүнөөдэр Газа ерэхэнь гэжэ хэблэл мэдээсэнэ.

Газын хүн зониие эдеэ хоолоор хангахын тулада Египедэй засагаархид хэмжээ абажа байна.

Мартын 16-да Даниин солдат Палестинын загаһашан Исмаил Якуб Бакк гэгшые алаһан байгаа. Үсэгэлдэр Газын олон мянган хүн тэрээниие хүдөөлүүлээ.

ООН-эй сэрэгэй нэгэ солдат Газада байдаг Мухаммед Салех Эль-Джамали гэгшые мартын 16-да буудажа алаа гэжэ «Аль-Ахрам» газетэ бэшэнэ. Иигэжэ ООН-эй сэрэгэйхид Газын гурбадахи хүниие алаба.

Америка Египедые хашаха түсэб зохёоно

НЬЮ-ЙОРК, мартын 18. (ТАСС). Египедые экономическа, мүн дипломатическа шатаар хашажа, баруун гүрэнүүдэй эрилтые Египедэй правительстваар дүүргүүлхэ зорилгоор Вашингтондо тусхай түсэб зохёогдожо байна гэжэ Америкын хэблэлэй мэдээсэлһээ харагдана.

Холбоото Штадууд 40 миллион гаран доллар Египедэй мүнгэн зөөриие барижа байна, мүн мүнөө жэлдэ Египедтэ таряа үгэхэһөө арсаа. Зарим машинануудые болон материалнуудые худалдажа абаха гэхэдэнь, Египедэй түлөөлэгшэдтэ зүбшөөлөө манайхид үгэнэгүй гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын вашингтонско корреспондент мэдээсэнэ.

Вице-президент Никсон Африкын оронуудаар ябахадаа, мүн Египедые хашаха Америкын түсэбые хүсэндэнь оруулха ябуулга хэхэ юм гэжэ корреспондент мэдүүлбэ.

Гэбэшье, экономическа талаар Египедые хашаха гэһэн ябуулгамнай хүсэндөө орожо үгэнэгүй гэжэ «Нью-Йорк таймс» газетын корреспондент мэдэрхэ баатай болобо. «Холбоото Штадуудтай, мүн Англи болон Францитай наймаа хэхээ болибошье, Египедэйхид Азиин, мүн социалистическэ лагериин оронуудтай худалдаа хэжэ, оройдоошье гарзатаагүй» гэжэ Египедэй экономикые шэнжэлдэг хүнүүд бэшэһэн байна.

НАТО-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүд һургуули (манёвр) хэхэнь

ПАРИЖ, мартын 18. (ТАСС). НАТО-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүд мартын 21-һээ 27 хүрэтэр һургуули хэхэеэ байна гэжэ Парижда соносхогдоо. Европын тэг дунда байрлаһан НАТО-гэй зэбсэгтэ хүсэнүүдэй главна командалагша Франциин генерал Валлюи гэгшэ энэ һургуули хүүлхэ. Мүн НАТО-до хабаатай зарим гүрэнүүдэй сэрэгэй министрнүүд маневрто хабаадалсаха. Тэрэшэлэн Баруун Германиин, Португалиин, Люксембургын түлөөлэгшэд энэ һургуулида түрүүшынхеэ хабаадуулагдаха байна.

Филиппинын президент Магсайсая гэгшэ үхэбэ

НЬЮ-ЙОРК, мартын 18. (ТАСС). Филиппинын президент Магсайсая гэгшын өөрын самолёт үсэгэлдэр Себу арал дээрэ бутаран унаа.

Президент Магсайсая болон тэрээнтэй сугтаа ябаһан хүнүүд булта үхөө гэжэ мэдээсэгдэнэ. Гансал «Филиппин Геральд» газетын корреспондент амиды үлөө. Себу городой аэродромһоо ниидэһэнэйнгээ һүүлээр хэды минута үнгэрөөд байхада, самолёднай агаарта тэһэршоо гэжэ тэрэ корреспондент мэдүүлээ.

Энэ оной ноябрьда хэгдэхэ шэнэ һунгалтын болотор Филиппинын президентын уялгые мүнөөнэй вице-президент Карлос Гарсиа дүүргэжэ байха юм. Мүнөөдэр Гарсиа тушаалаа абаа.

Хойто мүльһэн далай дээрэ

«Северный полюс—6» гэжэ мүльһэн дээрэ байдаг научно-шэнжэлэлгын станци.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (зүүн гарһаа) научно-шэнжэлэлгын станциин лагериин палатканууд харагдажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

«Северный полюс—6» гэжэ мүльһэн дээрэ байдаг научно-шэнжэлэлгын станци.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (баруун гарһаа) полярна һүни үнгэрөө. Лётчик Соколовой самолёт научно-шэнжэлэлгын станциин энэ лагерьта анха түрүүшынхеэ ниидэжэ ерээ.

Аха ошоһон харгыгаар...

Үглөөнэй шаргал улаан наранай Саяан уулын сарьдагуудай оройгоор үшөө харагдаагүй байһан үе... Ахын райпогой Мондын база тээһээ хүнүүдэй шанга шангаар хөөрэлдэхэнь, шаг шууяа табилдан энеэлдэхэнь үглөөнэй жабарта холоһоо сууряатана.

Эгээл энэ үедэ Ахын аймагай центр Орлик тосхон ашаа абаашахаяа ерэһэн олон хүбүүд, басагад бэе бэеһээ үрьдилдэн, мори шаргадаа ашаа тээжэ, Мондын базын хашаа соо иишэ тиишээ гүйлдэнэ. Хожомдоһон нэгэнэй хорыень малтан энеэлдэнэ. Тииһээр байтарнь үшөө 7—8 автомашина складай үүдэндэ ерээд зогсошоно. Тэдэнэр мүн лэ Аха тээшэ ашаа зөөхэеэ ерэһэн байба.

Шофёрнууд машинануудаа һайса шалгажа үзэһэнэй һүүлээр, ашаа шэрэгшэдтэ дүтэлжэ хэдэн үгөөр мэндэшэлэлсээд, Орлик ошохо харгы һайса заалгажа абахые оролдоно. «Улаан Шулуута» колхозой гэшүүн нүхэр Папаев тэдэ шофёрнуудай нэгэндэ хандаад:

—Та һанаагаа ехээр бү зобогты, мантай сугтаа Иркут голые үгсөөрэйгты. Тэндэһээ Аха голой мүльһэн дээгүүр уруудхадаа сэхэ Орлик хүрэхэ байхат. Харин иигэжэ машинаар ашааемнай шэрэлсэхэдээ ехэл туһа хүргэхэ байнат,—гэжэ хөөрэбэ.

Тиигэжэ жэлһээ жэлдэ уһа мүрэнэй хүрэхэһөө эхилээд, хабар дулаан болотор аймагай колхозууд хабар, зундаа гүйсэд хүрэхэ эд бараа, эдеэ хоолой зүйл шэрэжэ абадаг байна. Мүнөө Саяан уулын хабшал соогуур зурын урдаһан Аха, Ирхүү голой мүльһэн дээгүүр ашаа шэрэһэн хэдэн зуун мори шарга, автомашинанууд аяншалжа байна.

Эд бараа шэрэгшэдэй дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ «Улаан малшан», Молотовой нэрэмжэтэ колхозуудай ашаа зөөгшэдэй бригаданууд түрүүлжэ ябана.

Д. Доржиев.

Эдеэ хоол элбэгээр наймаална

Улан-Удын горпищеторгын № 7 магазинай хүдэлмэрилэгшэд нёдондо жэлэй IV-дэхи квартал соо һайнаар ажаллажа, эд бараанайнгаа эрьесын түсэбые болзорһоонь урид дүүргээд, бүхэсоюзна гурбадахи шанда хүртөө һэн. Мүн энэ магазинай директор нүхэр Бичигов, наймаалагшад Нечаева, Кузнецова, Климентьева гэгшэдтэ «Эрхим наймаалагша» гэһэн нэрэзэргэ олгогдоо бэлэй.

Туйлаһан амжалтаараа урмашаһан тус магазинайхид мүнөө бүри һайнаар ажаллажа байна. Тэдэнэр ажалшадай эрилтэнүүдтэ анхаралтайгаар хандана, эдеэ хоолой зүйлнүүдые элбэгээр наймаална. Магазин соонь ариг сэбэр хододоо сахигдана. Городой ажалшадта варени, повидла, джем, сахар, элдэб консервэнүүд, кондитерска зүйл элбэгээр худалдажа, һара бүриингөө түсэб үлүүлэн дүүргэнэ.

Эдэ наймаалагшад һайнаар ажаллахатаяа хамта, эрдэм мэргэжэлээ дээшэлүүлхын тула ехэхэн оролдолго гаргана. Жэшээнь, техническэ һуралсалда ябаһанайнгаа һүүлээр шалгалта гаража, бултадаа 1-дэхи, 2-дохи разрядай наймаалагшад болонхой.

Мүнөө тус магазинайхид Октябриин һайндэрэй хүндэлэлдэ, эдеэ хоол наймаалха жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь 20 хоногоор урид дүүргэхэ гэһэн хүсэлэнтэйгөөр ажаллажа байна.

Н. Хазагаев.

Залуушуулай вечер

Хэжэнгын аймагай Культурын байшан соо залуушуулай вечер һаяхан үнгэргэгдэбэ. Сугларагшад «Строение вселенной» гэһэн темээр һонирхолтой лекци шагнаһан байна. Тус лекциие Хэжэнгын дунда һургуулиин багша Д. Б. Рыбдылов диафильм харуулжа байгаад, ехэ ойлгосотой, тодо һонороор уншаа. Удаань сугларагшад «Ямар ушарһаа хабар, зун, намар, үбэл болоноб» гэһэн асуудалнуудые һуража, тус асуудалнуудтаа тодорхой харюунуудые абаһан байна.

Лекциин һүүлээр Культурын байшангай, райпотребсоюзай комсомолшууд болон залуушуул баян программатай концерт аймагайнгаа ажалшадта харуулаа.

Сугларһан залуушуул һүни орой болотор сэнгэһэн, хүхиһэн байна.

Д. Самбуев.

Радиотой болобо

Сутайн сомоной Молотовой нэрэмжэтэ (Мухаршэбэр) колхозой малшад радио шагнажа байха аргатай болобо. Илангаяа колхозой холын гүүртэ, отарын хүдэлмэрилэгшэд холо, ойро юунэйшье боложо байһые мэдэдэггүй, дууладагшьегүй байһан юм. Мүнөө колхозой правлени, партийна организаци арбаад гаран «Искра» гэжэ радиоприёмник абажа малшадай байрада оруулба.

Малшад мүнөө орон дотороо боложо байһан һони һонин мэдээсэлнүүдые таһалгаряагүй шагнадаг болоо.

Д-Н. Цыренов.

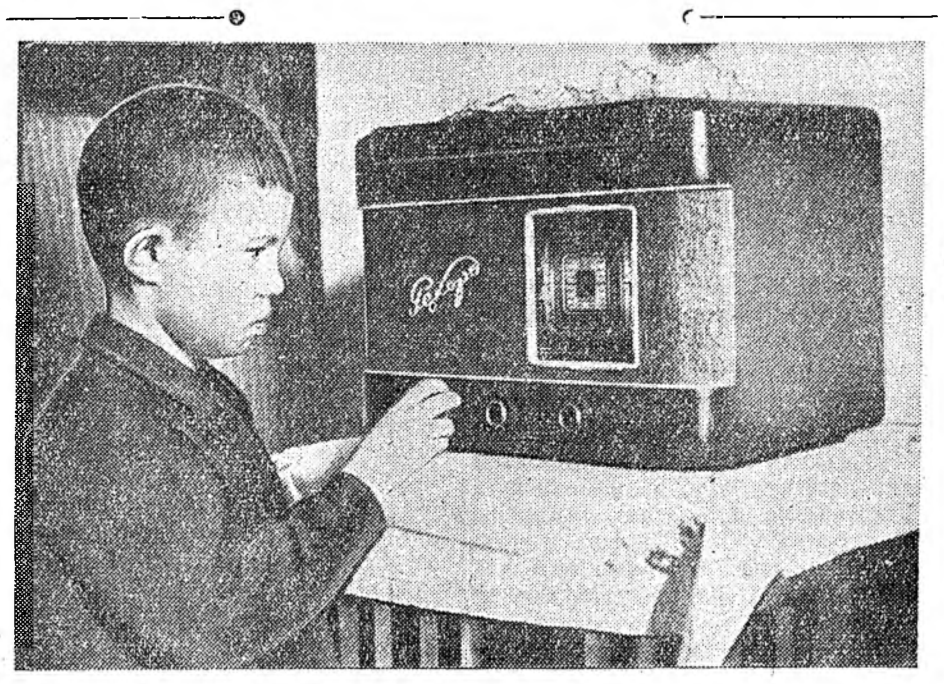

Ямархан һони дамжуулагша ааб? И. Денисовэй фотоэтюд.

Уһан тухай асуудал

Малһаа ашаг шэмэ бүри ехээр абадаг болохын тулада тэдэниие һайн байраар, элбэг тэжээлээр хангахаһаа гадна, уһалуури тухайдань мартажа болохогүй. Һүүлэй жэлнүүдтэ Зэдын аймагай колхозууд малай байра, силос дараха барилга олоор барибашье, худаг малтаха асуудалда анхаралаа табяагүй гэхээр байна. Оньһожоруулагдаһан, тиимэшүү болгогдоһон худагууд аймаг дотор оройдоо таба юм. Энэ ушар малай ашаг шэмэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ һаад тойбо татана.

Худагһаа хүнэгөөр удхажа малаа уһалхада ажал ехэтэй, хүндэ байна бшуу. 700 хони уһалхын тулада ямар ехэ саг, хүсэ гаргаха хэрэгтэй гээшэб! Теэд хонидые сүүдхэ соогоо хоёр дахин уһалха хэрэгтэй ха юм. Хонид юрын худаг дээрэ хагшалхадаа мүртэйгөөр уһалагдадаггүй, туража эхилдэг байна. Туранхай хонидһоо мүртэй нооһо абтадаггүйнь элитэ. Энээнһээ боложо, колхоз ехэ гарзада ороно. Мүнөөшье жэлэй үбэлжэлгын үедэ иимэ ушар тохёолдоно. Тиимэ байбашье һаань, колхозуудай правленинүүд, МТС-үүд, аймгүйсэдком зохихо хэмжээ абанагүй. Мал адууһа олонтой зэдынхид энэ асуудалые заатагүй бодомжолхо ёһотой. Гэгээтэйн сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозойхидой мүнөө хэжэ байһан хүдэлмэринь ехэ һайшаалтай. Бэлчэрэй Узуур гэжэ газарта нидой 4 отара, нэгэ гүүртэ үхэрнүүд—хамта хоёр мянга мал байдаг. 1955 оной эсэстэ оной эхиндэ Үшөөтэйн МТС-эй ханизаторнууд эндэхи кол гуудтай хамта шахтна худаг за тэндэнь түлигдэдэг гэр барибаһан Тэрэнээ болохо зэргээрнь онь руулһан байгаа. Тэрэ гэһэнһээ шо тэндэхи колхознигууд аа һэн. Бүлэг хонидые 5—10 ми соо уһалдаг болоо. Хонишон С Цыдыпович Галсанов энэ даажа байдаг, бага зэргын эб болоо һаань — өөрөө заһадаг шыень олонхой. Теэд аймаг иимэ худаг ори ганса байһа гэмшэлтэй. Аймагай бусад зууд МТС-үүдэй туһалам иимэрхүү худагтай болохо ар Мүн «Сельхозснабай» контор хэрэгһээ бэеэ зайсуулдагынь халтай. Бурмонкоопсоюз, потребсоюз хоолойнуудаар, соор, двигательнүүдээр, шланг хэ мэтэ хэрэгсэлээр колхоз хангаха уялгатай аад, мэдээ болоод байдаг. Энэ асуудал хэхын тулада бултадаа ор һаа, һайн һэн. Худагһаа уһа ү хүдэлмэриие оньһожоруулха, малтаха тусгаар хэдэ хэдэн нүүдые МТС-үүдэй зүгһөө то һаань зохистой гэжэ һанагдан

С. Бадмаев, КПСС-эй З райкомой пропаган

Библиотекын байшан

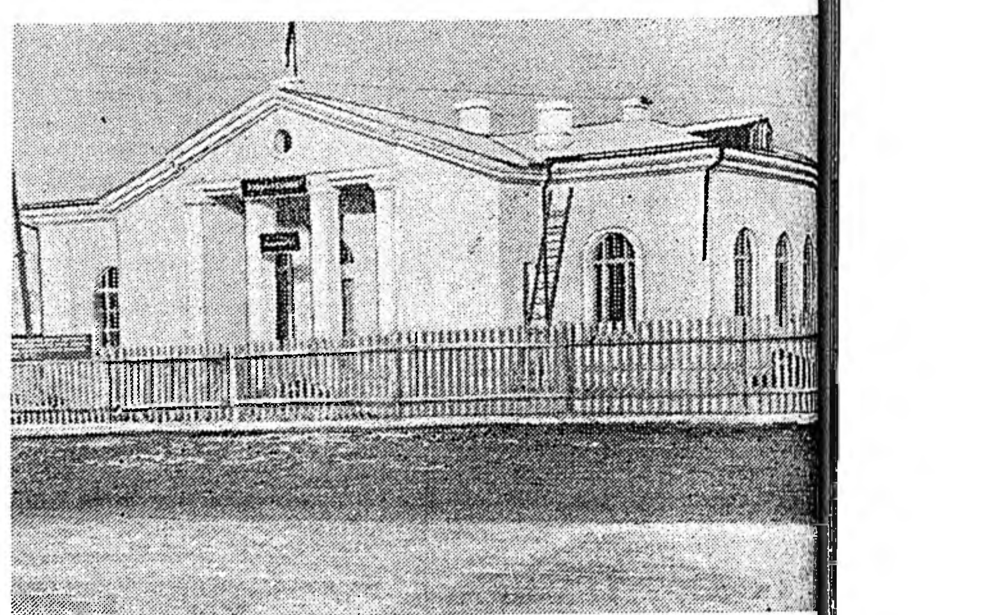

Кяхтын аймагай Усть-Кяхта тосхондо аймагай библиотекын байшан шэнээр баригдажа, ашаглалгада һаяхан оруулагдаба. Энэ гоё һайхан байшан хирпиисээр баригдаһан байна. Мүнөө энэ байшан соо аймагай библиотекэ орожо түбхинэнхэй. Досоонь ороходо аятай зохид гээшэнь! Тэндэнь уужам һаруул уншалгын, амаралтын зал гэхэ мэтэнүүд бии.

Нютагай ажалшад — Пограничнa МТС-эй механизаторнууд, Усть-Кяхтын албахаагшад, Калининай нэрэмжэтэ колхозой колхознигууд, Усть-Кяхтын дунда һургуулиин һурагшад болон бусад хүдэлмэрилэгшэд һаруул, сэбэр библиотекэтэй болобо.

Мүнөө библиотекэнь арба гаран мянган политическэ, уранһайханай, тусхай литературатай юм.

— Болоол даа, одоошье сэбэр, һаруул, гоё һайхан библиотекэтэй болобобди,—гэ тус библиотекын эдэбхитэй уншагша Алексей Шадапов хө рэнэ. — Хуушан байрада байхадань орохоошье дура най хүрэдэггүй юм һэн. Те яахабши, ном уншахал дура тай һаа, орохош. Досоонь ор ходошни, хүнэй эрьелдэхы аргагүй уйтан байгша бэлэй — гэжэ тэрэ һанаагаа ама рангяар хөөрэнэ. Энэнш зүбтэй. Библиотекын ху шанай байрые мүнөө харах да үнеэнэй хажууда тугала байһан шэнги бишыхан ба гааһан харагдана.

Иигээд тус библиоте үшөөшье олон уншагшадта элдэб янзын уранһайхана олон номуудтай болог лэ гэ бидэ уншагшад хүсэнэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Усть-Кя тын аймагай библиотекы байшан.

В. Ёлгиной фото.

Түрүү шофёр

Түнхэнэй аймагай Хэрэнэй МТС һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн барилгануудые хэжэ байна. Байгша ондо комбайн, трактор болон бусад хүдөө ажахын машинануудай байха сарай, автогараж, техническэ склад шэнээр баригдахаар хараалагдана. Эдэ барилгануудта хэрэглэгдэхэ модон мүнөө отолог таллуулагдажа дүүрэхэнь дүт Жолоодогшо Семен Тюме барилгын модые һүни үдэргүй нөө шэрэжэ, даалгабаряа 180-процент хүрэтэр дүүргэнэ.

Б. Бирба

Тэрэнги тухай ямар ном уншахаб

Максим Горькиин нэрэмжэтэ республиканска библиотекэдэ тэрэнги тухай иимэ номууд болон журналнууд бии гэбэл:

Е. Д. Петряев. — Забайкалиин эм домой ургамалнууд. Чита, 1952 он.

В. Г. Минаева. — Сибириин эм домой ургамалнууд. Новосибирск. 1951 он.

С. Глуздаков. — Баруун Сибирьтэ ургадаг хоротой ургамалнууд. Новосибирск. 1950 он.

Б. В. Гроздов — Ногоон дэлхэйн нюусанууд (ургамалнуудай ажабайдалай очеркнууд). Брянск. он.

Н. В. Овсянников. — Сад огород, 1955 он.

Г. А. Стоянов. — Тэрэнгиин сэглэдэг илгаа. 1956 он.

И. С. Котов. — Байгаали. он.

И. Молчанов-Сибирский — рэнгиин һалаа мүшэр (шү Ойһоо бэшэг.

Дурсагдаһан номууд болон налнуудые библиотекын ажа даг үдэрнүүдтэ абажа болоно.

Е. Добрени

Сүүдэй залһаа

Хулигаан хэһээгдэбэ

1930 ондо түрэһэн Москвитин Александр Васильевич мяха-консервын комбинадта 1956 оной октябрь һарада ажалда ороһон юм. Тэрэ түрүүн сүүдлүүлжэ, түрмэдэ һууһан хүн. Нэгэтэ тэрэ комбинадайнгаа газар дээрэ консервнэ заводой директорые яагаашьегүй ябатарнь шааһан, аманда орошогүй муухай үгэнүүдээр харааһан байгаа. Тэрэшэлэн комбинадай б гаргаһан продукциие хоёр д хулгайлһан юм.

Пригороднэ районой 2-дохи у тогай арадай сүүдээр Москв ажал хэжэ заһаруулха лагерь жэлээр шиидхэгдээ.

Редакторай түлөө С. БАДМ

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора 46-32, зам. редактора— 32-74, отв. секретаря —27-37, отделов: партийной жизни, сельского хозяйства—47-59, пропаганды и переводов—35-14, культуры и быта, промышленности —34-05, местной информации и писем—24-74, корректорская—32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров —16.

Н 00377. Типография Министерства культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. № 133